

**MEMÒRIA
DE GESTIÓ**

2013

**Parc Natural del
Carrascal de la Font Roja**

**GENERALITAT
VALENCIANA**

parc **natural**
de la **font roja**

Parc Natural del Carrascal de la Font Roja

Centre de Visitants

Edifici Font Roja Natura

Oficina Comarcal CITMA – C/ Juan Gil-Albert, 54 - Baix
Alcoi (Alacant) 03801

Telf./ fax: 965 33 76 20

parque_fontroja@gva.es

<http://parquesnaturales.gva.es>

La present Memòria de Gestió del any 2013, ens mostra un gran esforç per a dur endavant la gestió d'un Espai Natural con és el de la Font Roja, que malgrat les circumstàncies econòmiques i socials dels últims anys, mostren uns bons resultats de gestió.

De tots és coneguda la importància natural i paisatgística que representa el Carrascal de la Font Roja, és per aquest motiu que les xifres de visitants atrets per aquest reclam natural es compten per milers de persones any rere any (unes 44.283 persones el visiten en 2013). Tenint en compte aquest fet, i seguint les directrius generals de la Xarxa d'Espais Naturals de la Comunitat Valenciana, en 2013 s'inicia un projecte per la promoció i difusió dels valors ambientals dels Parcs Naturals dirigit al públic general que visita els espais naturals. Aquest projecte de promoció té prevista la seua continuïtat el pròxims anys.

Igualment, al Parc Natural de la Font Roja es manté de forma decidida l'atenció als grups escolars concertats (guiats i autoritzats) que freqüenten el Parc Natural fonamentalment els mesos de primavera i tardor, que suposen un 21% de les visites anuals

També, un any més, el Parc Natural de la Font Roja renova el certificat "Q" de Qualitat Turística, atorgat per "*Instituto para la Calidad Turística Española (ICTE)*", amb el qual es demostra l'esforç per oferir al visitant un servei de qualitat directament lligat als equipaments i serveis de l'ús públic. Així mateix, es continua treballant en el manteniment de les àrees recreatives i zones d'esplai per al visitant (camins, senders, etc).

També cal destacar les inversions fetes amb el Projecte de *La Caixa* sobre tractaments silvícoles, repoblacions forestals, i la restauració i control de l'erosió hídrica de zones degradades.

En definitiva, amb la disminució de recursos disponibles en l'administració i per tant amb el canvi i reorganització realitzat, treballarem per a continuar millorant els resultats en 2014 amb el gran equip amb el qual compta en el Parc Natural.

Ignacio Palmer González

Responsable de la Dinamització
del Parc Natural del Carrascal de la Font Roja

1 INTRODUCCIÓ.....	7
1.1 Personal del Parc Natural.....	7
1.2 Consell Rector de la Font Roja.....	8
2 OBJECTIUS GENERALS.....	9
3 PLA DE VIGILÀNCIA I INCENDIS FORESTALS.....	10
3.1 Mitjans de vigilància mòbil.....	10
3.2 Mitjans de vigilància fixos.....	10
3.3 Altres actuacions destacades.....	10
4 PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS.....	12
4.1 Tractaments de la vegetació.....	12
4.2 Projecte La Caixa - Restauració d'ecosistemes autòctons.....	14
5 PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ.....	15
5.1 Programa de conservació de Flora.....	15
5.1.1 Gestió i manteniment del Viver Forestal.....	16
5.1.2 Prospecció de <i>Lymantria dispar</i>	18
5.2 Programa de conservació de Fauna.....	18
5.2.1 Captació, adequació i millora de punts d'aigua.....	19
5.3 Programa de conservació d'Hàbitats.....	20
5.3.1 Recuperació entorn agrícola Font de Celedón i Font de Tetuan.....	20
5.3.2 Actuacions de la Brigada de Biodiversitat.....	21
5.4 Programa adquisició i millora del coneixement.....	24
5.4.1 Inventaris, catàlegs i censos.....	24
5.4.1.1 Banc de Dades de la Biodiversitat.....	24
5.4.1.2 Fotoidentificació d'invertebrats.....	25
5.4.1.3 Herbari fotogràfic.....	28
5.4.1.4 Seguiment mortalitat de vertebrats a la CV-797.....	29
5.5 Programa Investigació del Medi Natural.....	31
5.5.1 Línies d'investigació.....	33
6 PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A L'INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA.....	35
6.1 Programa de Comunicació i Divulgació.....	35
6.1.1 Articles i comunicacions en Congressos.....	36
6.1.2 Pàgina web del Parc Natural de la Font Roja.....	36
6.1.3 Mitjans de comunicació.....	39
6.1.3.1 Notes de premsa.....	39
6.1.3.2 Aparicions en altres mitjans de comunicació.....	39
6.1.3.3 Dossier de premsa.....	39
6.2 Programa d'Educació Ambiental.....	40
6.2.1 Servei de visites guiades.....	40
6.3 Programa d'Activitats de Promoció - Interpretació del Patrimoni.....	41
6.3.1 Activitats de promoció.....	42
6.4 Programa de Voluntariat.....	42
6.4.1 Fundació Diagrama.....	43

6.5 Programa de desenvolupament socioeconòmic.....	45
6.5.1 Marca Parcs Naturals.....	45
6.6 Planificació i gestió de l'Ús Públic.....	47
6.6.1 Sistema de Gestió de l'Ús Públic - Q de Qualitat.....	47
6.6.1.1 Objectius generals i estratègies.....	47
6.6.1.2 Indicadors.....	48
6.6.1.3 Incidències, no conformitats, accions correctives i preventives.....	50
6.6.1.4 Revisió del sistema.....	50
6.6.1.5 Auditoria Interna.....	51
6.6.1.6 Auditoria Externa.....	51
6.6.2 Programa de correcció d'impactes.....	52
6.6.2.1 Regulació de l'accés de vehicles en Setmana Santa 2013.....	52
6.6.3 Programa de regulació d'activitats.....	55
6.6.3.1 Visitants de l'àrea d'acampada del Santuari de la Font Roja.....	55
6.6.3.2 Activitats singulars realitzades.....	56
6.6.4 Programa d'equipaments i senyalització.....	57
6.6.4.1 Adequació i manteniment d'equipaments i àrees d'ús públic.....	57
6.6.4.2 Adequació i manteniment de senders, camins i accessos.....	58
6.6.4.3 Neteja d'àrees i retirada d'abocaments.....	59
6.6.4.4 Revisió, realització i manteniment senyals.....	60
6.6.4.5 Seguiment anual d'equipaments i instal·lacions.....	61
6.6.5 Programa d'atenció al visitant i rutes.....	63
6.6.5.1 Servei d'atenció al visitant i relació de visites.....	63
6.6.5.2 Enquestes.....	67
6.6.5.3 Queixes i suggeriments.....	74
6.6.5.4 Informació, vigilància i col·laboració en esdeveniments.....	75
7 DIRECCIÓ I ORGANITZACIÓ GENERAL.....	77
7.1 Gestió Administrativa.....	77
7.2 Gestió recursos.....	79
7.3 Relacions i col·laboracions amb diferents organismes.....	79
7.3.1 Conveni edifici Font Roja Natura.....	79
7.3.2 Col·laboració amb el CEMA - Font Roja.....	79
7.3.3 Col·laboració amb la Universitat d'Alacant.....	79
7.3.4 Col·laboració amb els Ajuntaments locals.....	80
7.3.4.1 Col·laboració amb Excm. Ajuntament d'Alcoi.....	80
7.3.4.2 Col·laboració amb Excm. Ajuntament d'Ibi.....	80
7.3.5 Col·laboració amb Oficina Comarcal - Agents Mediambientals.....	80
7.3.6 Alumnes en pràctiques.....	82
8 FORMACIÓ.....	83
8.1 Formació interna.....	83
8.2 Formació externa.....	83
9 RESUM ECONÒMIC 2013.....	84
9.1 Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient.....	84
9.1.1 Inversions al Parc Natural de la Font Roja 2013.....	84
9.2 Altres entitats.....	85

9.2.1 Ajuntament d'Alcoi.....	85
9.2.2 Ajuntament d'Ibi.....	85
9.2.3 CEMA Font Roja – Alcoi.....	85
9.2.4 Universitat d'Alacant.....	85
9.2.5 Altres membres Consell Rector.....	86
10 PREVISIÓ D'ACTUACIONS I PROJECTES ANY 2014.....	87
10.1 Inversions previstes al Parc Natural de la Font Roja 2014.....	87
10.2 Actuacions previstes per al 2014.....	88
11 Annexo.....	90

1 INTRODUCCIÓ

1.1 Personal del Parc Natural

El Parc Natural de la Font Roja en l'any 2013 compta amb un equip multidisciplinar de persones, que depenen de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient per a dur a terme la seua gestió:

- Un **Responsable de la Dinamització** del Parc Natural, com a coordinador de la Unitat de Gestió Font Roja – Serra de Mariola – riu Serpis – Benicadell - Maigmó.
- Un **Tècnic** supervisor d'Espais Naturals Protegits
- Un **Tècnic mitjà** adscrit a la Unitat de Gestió (des d'octubre de 2013)
- Un **Equip de Promoció, Investigació i Treballs Tècnics**: conformat per un tècnic mitjà en educació ambiental i un guia mediambiental. Per causa dels reajustaments pressupostaris aquest equip pateix la reducció de personal des de començament de l'any 2013 amb la reducció de dos tècnics mitjans respecte de 2012.
- Una **Brigada de Conservació i Manteniment**: conformada per un capatàs i tres peons qualificats. El personal de la Brigada CM està a l'atur durant tres mesos (abril, maig i juny) per causa dels reajustaments pressupostaris. Durant aquest període part de les seues funcions al Parc Natural eren cobertes per les Brigades de Conservació de la Serra de Mariola i del Paisatge Protegit del riu Serpis-Benicadell.

També hi ha d'altres professionals de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient i altres entitats vinculats en la seua tasca al Parc Natural de la Font Roja, però no coordinats directament per la figura del Responsable de la Dinamització. Són els següents:

- Agents Mediambientals
- Un operari forestal a l'àrea recreativa de Sant Antoni
- Vigilants de l'observatori del Menejador: 2 persones
- Brigada de Biodiversitat: un capatàs i tres peons qualificats.

1.2 Consell Rector de la Font Roja

Composició de la Consell Rector

- President del Consell Rector
- Secretari i Responsable de la Dinamització
- Director General de Gestió del Medi Natural
- Representant Ajuntament d'Alcoi
- Representant Ajuntament d'Ibi
- Representant Conselleria d'Agricultura
- Representant Conselleria de Cultura, Turisme i Esport
- Representant Conselleria d'Infraestructura, Transports i Medi Ambient
- Representant Diputació d'Alacant
- Representant de la Universitat d'Alacant
- Representant Societat de Caçadors d'Ibi
- Representant d'entitat vinculada a Conservació de la Natura
- Representant d'entitat vinculada a la Conservació Patrimoni Cultural
- Representant d'entitat excursionista
- Representant de l'associació d'agricultors
- Membre honorífic del Consell Rector
- 3 Representant de propietaris

Convidats permanents del Consell Rector

- Coordinador Estació científica Font Roja Natura de la Universitat d'Alacant
- Tècnic del Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Alcoi
- Tècnica del Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Ibi
- Direcció Territorial Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient
- Representant Conselleria de Governació (Coordinació d'Emergències d'Alacant)
- Gestora CEMA Font Roja
- Coordinador Estació Biològica Torretes- Font Roja de la Universitat d'Alacant
- Representant dels propietaris

Reunions ordinàries del Consell Rector en 2013

Data	Lloc
25/06/2013	CEMA Font Roja (Alcoi)
23/10/2013	Museu de la Biodiversitat (Ibi)
04/12/2013	CEMA Font Roja (Alcoi)

2 OBJECTIUS GENERALS

La gestió anual del Parc Natural del Carrascal de la Font Roja es planifica a partir d'una sèrie d'*objectius marc* derivats dels indicats a la pròpia normativa (PORN i PRUG).

Objectius marc

Protegir i conservar els valors naturals, paisatgístics i culturals existents.

Assegurar que l'activitat socioeconòmica present siga sostenible.

Definir criteris per a **dur a terme** inventaris, seguiments i investigacions aplicades a la gestió d'ecosistemes i sistemes culturals existents.

Ordenar, regular i promoure les demandes d'activitats educatives i recreatives en el Parc Natural.

Promoure la informació, sensibilització, participació i cooperació de la població local en la conservació de l'espai.

Corregir i minimitzar els possibles impactes de l'activitat humana en el Parc.

Establir criteris de seguretat per a minimitzar riscos per al Parc i per als visitants.

Aquestos *objectius marc* es desglossen i es transformen en **objectius generals anuals** que a la vegada deriven en objectius de cada programa, i altres específics distribuïts a les distintes àrees de treball i projectes a realitzar.

Objectius Generals 2013

1. Oferir un servei de màxima qualitat al visitant
2. Posar en valor el recursos propis del Parc Natural en benefici del teixit empresarial local promovent mecanismes que assegurin una activitat social i econòmica sostenible.
3. Protegir i conservar els ecosistemes més notables, amb les espècies i processos ecològics que els conformen.

A l'apartat del Sistema de Qualitat per a l'Ús Públic de la present Memòria de Gestió es concreta el seguiment d'aquestos objectius generals anual

3 PLA DE VIGILÀNCIA I INCENDIS FORESTALS

Informació corregida del document original de la Memòria, a partir de les dades aportades pel Servei de la Direcció Territorial d'Alacant de la Conselleria de Governació i Justícia.

3.1 Mitjans de vigilància mòbil

-Unitat helitransportada: no existeix.

-Unitats de prevenció: igual que les unitats polivalents aquestes tenen les mateixes funcions. Estan compostes per una persona i un vehicle. De les unitats assignades a la comarca de l'Alcoià, es destinen normalment dos a la vigilància en l'àrea del Parc Natural i àrees contigües. Normalment estan al voltant de 9 mesos.

-Unitats de prevenció polivalents: aquestes unitats, també formades per una sola persona, s'encarreguen de portar el voluntariat forestal i estan actives durant tot l'any.

-Grups de voluntaris: La Conselleria de Governació i Justícia, a través d'unes subvencions que concedeix anualment, avalua i coordina als grups beneficiaris d'aquestes, la missió de la qual és la vigilància d'incendis. Al Parc Natural hi ha diverses associacions que realitzen aquestes tasques, concentrant-se fonamentalment a l'estiu i Setmana Santa.

-Brigada d'Emergències: destacar la presència d'aquesta brigada ubicada en el Parc Natural de forma permanent, al llarg de tot l'any. Està composta per cinc persones i una autobomba de 3500 l. amb conductor. Durant els dies declarats d'alerta 3 o preemergència extrema realitza labors de vigilància en la comarca i en el parc Natural.

3.2 Mitjans de vigilància fixos

Observatori Menejador – Font Roja: dependent de la Conselleria de Governació i Justícia, obert durant tot l'any, de març a octubre 24 hores, i la resta de l'any en horari diürn.

3.3 Altres actuacions destacades

Al marge d'allò citat amb anterioritat, cal destacar com a treballs destinats a la Prevenció d'Incendis en l'àmbit del parc Natural els duts a terme per les empreses de Distribució Elèctrica, com a aplicació del Decret 150/2010 de tractament de la vegetació en la zona de protecció de les línies elèctriques aèries d'alta tensió amb conductors nus al seu pas per terrenys forestals, en el seu pla anual 2013, tant en línies de 20 KV com de 132 KV en el seu traçat pel parc Natural.

Agents Mediambientals

El Parc Natural del Carrascal de la Font Roja i la seua zona PORN exerceixen les seues tasques els Agents Mediambientals. Els agents mediambientals en la seua diversitat de tasques realitzen una vigilància i control en el Parc Natural de l'ús del foc i dels incendis forestals.

Cal destacar el control del nivell d'ompliment dels dipòsits d'aigua per a l'extinció d'incendis forestals (Menejador i Sant Antoni).

Policia local

Els dies que es declara Alerta 3, les dotacions de la Policia Local dels dos municipis que integren el Parc Natural, s'afegeixen a les tasques de vigilància i prevenció d'incendis.

Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural

Els membres que integren la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural col·laboren, i especialment als dies d'Alerta 3, a les tasques de vigilància i prevenció d'incendis forestals.

Incendis forestals

L'any 2013 no hi ha hagut cap incendi forestal dins l'àmbit del Parc Natural de la Font Roja

4 PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

Els espais naturals protegits es creen per a atendre una demanda de protecció ambiental d'un territori, i per això si bé la prevenció d'incendis forestals exigeix un marc global d'actuació i planificació, la xarxa de Parcs requereix per les seues pròpies característiques d'un marc específic.

En aquest marc i conforme a la necessitat d'intervenció tant en prevenció de causes com de dotació de mitjans i infraestructures, es va redactar el Pla de Prevenció d'Incendis. El Pla suposa un document nou en relació al tractament de la prevenció d'incendis des d'una perspectiva global, arreplegant en un únic document les actuacions, legislació, projectes i infraestructures, tant existents com propostes, definint les seues característiques bàsiques, així com la seua prioritat d'actuació i estimació econòmica.

Si el Pla té marc territorial clar, s'ha definit també un entorn temporal, així entenent que les causes d'origen antròpic que originen els incendis forestals varien al llarg del temps, s'ha establert un període de vigència del pla de 10 anys, transcorreguts els quals s'ha de procedir a la seua revisió, analitzant l'acceptació i efectivitat de les mesures proposades, així com realitzant les noves propostes necessàries, d'acord amb els nous reptes.

4.1 Tractaments de la vegetació

Resum

Les actuacions realitzades al llarg de l'any 2013. Aquest conjunt d'actuacions les desenvolupa fonamentalment la Brigada de Conservació i Manteniment. En un Espai Protegit amb les característiques de la Font Roja són necessàries una sèrie de tractaments de la vegetació per a la seua gestió. Els tractaments que es realitzen són diferents, en funció dels objectius específics que persegueix cadascun d'ells. Alhora, aquest apartat també inclou les tasques en la gestió dels residus vegetals generats en les diferents activitats, així com el subministrament de llenyes a les distintes àrees recreatives, entès com una forma de gestionar els materials vegetals generats.

Objectius específics

- Gestionar la vegetació i les restes que es generen com a conseqüència del tractaments per protegir i conservar els ecosistemes més notables, les espècies i processos ecològics que els conformen.
- Oferir unes instal·lacions d'ús públic en bones condicions de manteniment.
- Control d'acumulacions de materials vegetals secs, danyats, o malalts per tal d'evitar malalties o plagues forestals.

- Evitar per part de propietaris l'ús del foc per eliminar materials vegetals.
- Subministrament de llenya per a àrees recreatives i la caseta de vigilància.
- Disminuir el risc d'incendi a les zones d'ús públic.
- Disminuir el risc d'incendi eliminant part de la biomassa seca existent en la serra.
- Evitar l'ús del foc per eliminar les restes vegetals.
- Compatibilitzar l'ús de maquinària que s'utilitza als treballs desenvolupats sense afeccions negatives en els períodes de reproducció d'espècies sensibles.

Actuacions realitzades en 2013

- Subministrament setmanal de llenya als paellers de l'àrea recreativa de Sant Antoni.
- Subministrament de llenya a la caseta de vigilància d'incendis del Menejador.
- Podes i eliminació de restes mitjançant estellat en el mont d'utilitat pública de Sant Antoni, per eliminar els danys provocats per la neu.
- Estellat de restes de poda a les finques del mas del Baró i de Guerra
- Desbrossament i poda de la vegetació de la font de l'Olivereta.
- Desbrossaments de l'àrea d'ús públic del Santuari de la Font Roja i les àrees enjardinades.
- Desbrossament de l'àrea d'ús públic de Sant Antoni, des de la carretera d'accés i ermita fins l'àrea recreativa.
- Tala de pins a la finca del Baró per a la substitució del tancament de les parcel·les enjardinades de l'àrea recreativa de Sant Antoni.

Resultats obtinguts

- Manteniment adient de la vegetació de les àrees recreatives i zones enjardinades, que per una banda disminueix el risc de propagació d'un possible incendi, i per l'altra, proporciona zones en bon estat de manteniment per als visitants.
- S'ha evitat l'ús del foc per l'eliminació de les restes produïdes tant des del propi parc com per alguns propietaris privats en zones especialment perilloses.
- S'abasteix de llenya els paellers de Sant Antoni i la caseta de vigilància de Menejador
- S'ha eliminat possibles focus de plagues i malalties forestals.
- S'han compatibilitzat els tractaments realitzats amb l'època de reproducció de diferents comunitats de faunístiques.

4.2 Projecte La Caixa - Restauració d'ecosistemes autòctons

Amb la finalitat de conservar i millorar els ecosistemes existents al Parc Natural de la Font Roja, s'ha emprès la iniciativa d'Ajuda a la Regeneració d'Hàbitats Degradats a través del programa de Conservació d'Espais Naturals i Reinserció social de l'Obra social la Caixa, a través de la realització de:

1. Tractaments silvícoles parcials
2. Repoblació en el mont públic de Sant Antoni
3. Hidrotècnies per al control de l'erosió:
  - a. Regulació del flux hídric i control de talussos
  - b. Intervenció en el control de runars
  - c. Restauració de regalls
  - d. Restauració de bancals de maçoneria

El detall d'aquest projecte es pot consultar a l'*ANNEXE* d'aquest document

5 PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ

5.1 Programa de conservació de Flora

El conjunt de vegetació que presenta el Carrascal de la Font Roja és resultat de la distribució natural de la flora i els efectes de l'ancestral activitat humana. En aquest sentit es modela un paisatge format per diversos ambients, uns més naturals, i altres clarament antropitzats. De tots ells destaquen determinades àrees boscoses com són les pinedes, carrascars, etc., d'altres com són les zones de matollars, culminars i de solana, altres com els prats, els cultius de cereals i fruiters de secà, les àrees amb vegetació rupícola o amb vegetació de ribera.

En aquest sentit, a l'Espai Natural Protegit s'han descrit, en una porció de superfície relativament reduïda (unes 6.000 ha, incloent el Parc Natural i l'àrea pre-Parc), uns 922 taxons diferents de flora vascular i més de 826 taxons de fongs. Així mateix, per afavorir la conservació de determinats hàbitats, s'han declarat 4 microreserves de flora. Amb tot això podem afirmar que el Parc Natural del Carrascal de la Font Roja constitueix un enclavament florístic de primera magnitud.

Donada la importància de l'element natural que constitueix la vegetació del Parc Natural, resulta més que justificada l'existència d'un Programa de Conservació de Flora que vaja dirigit a la protecció i la preservació de la flora autòctona. És intenció del Parc Natural incidir en aquest tipus de treballs i augmentar en la mesura que siga possible el nombre de projectes d'aquest programa.

Objectius generals del programa

- Protegir i conservar les espècies endèmiques, rares o amenaçades presents en el Parc Natural.
- Protegir i conservar les poblacions d'espècies i varietats genètiques existents que tinguen caràcter emblemàtic per la seua singularitat, fragilitat, representativitat i estat de conservació.
- Corregir i minimitzar els impactes ocasionats per l'activitat humana fomentant la conservació d'espècies de gran interès.

5.1.1 Gestió i manteniment del Viver Forestal

Resum

Les tasques desenvolupades es realitzen al llarg de tot l'any 2013. Aquest projecte el desenvolupa fonamentalment la Brigada de Conservació i Manteniment. El Parc Natural de la Font Roja disposa d'un Viver Forestal com a eina important on poder produir planta pròpia d'alta qualitat, apta per a treballs de conservació, i contribuint així a la conservació dels ecosistemes i poblacions d'espècies més notables.

D'altra banda, al Parc Natural es realitzen diverses activitats d'educació i sensibilització mediambiental o activitats formatives, i fomentar així el respecte i la cura de l'entorn.

Objectius específics

- Planificació i producció de planta forestal de qualitat d'espècies vegetals pròpies amb la procedència del Parc Natural de la Font Roja per realitzar treballs de restauració i repoblació forestal.
- Subministrament de planta en activitats desenvolupades al Parc Natural.
- Producció d'espècies i varietats de caràcter agrícola de cultiu de secà tradicional.
- Producció de planta per als projectes de conservació del Parc Natural, d'espècies que apareguin en el Catàleg Valencià d'Espècies Amenaçades de Flora citades a la Font Roja.
- Fomentar la utilització d'espècies vegetals autòctones, tan forestals com varietats agrícoles tradicionals, produïdes en el viver per als treballs de jardineria i adequació de zones d'ús públic al Parc.
- Col·laboració en la producció de planta per als treballs de la Brigada de Biodiversitat en la restauració de les diferents microreserves i altres indrets de la província d'Alacant.
- Realitzar activitats formatives, didàctiques i de sensibilització amb les instal·lacions del viver.
- Regulació i gestió administrativa en la donació de planta als diferents col·lectius o entitats que sol·liciten planta dins l'àmbit d'influència del Parc Natural.

Actuacions realitzades en 2013

- Manteniment de les instal·lacions; hivernacle, sistema de reg, etc.
- Recol·lecció estacional de llavors de diverses espècies forestals
- Repicat i producció de plançons de les espècies vegetals.
- Planificació de la gestió del viver per a 2013, tenint en compte el subministrament conjunt per als Parcs Naturals de la Font Roja i de la Serra de Mariola.
- Treballs de reproducció d'espècies prioritàries per part de la brigada de Biodiversitat per a les actuacions en diferents microreserves de flora de la província d'Alacant.
- Subministrament de plançons per a distintes actuacions de restauracions vegetals i repoblacions al Parc Natural de Font Roja i de la Serra de Mariola.

- Subministrament de diferents d'espècies i varietats agrícoles de cultiu de secà tradicional.
- Subministrament de planta per a zones enjardinades de zones d'ús públic.
- Atenció de visites guiades de caire formatiu i de sensibilització ambiental a les instal·lacions del viver.
- Col·laboració en les tasques del viver per part d'alumnes en pràctiques de Cicle Formatiu, que realitzen la seua formació en conveni amb la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient.
- Col·laboració en tasques del viver del grup de voluntaris Fundació Diagrama.
- Subministrament de plançons a propietaris privats del Parc Natural de la Font Roja per a distintes actuacions de restauració.

Resultats obtinguts

A la campanya 2013, el Viver Forestal de la Font Roja ha lliurat 2243 plançons de 26 espècies, per a la realització de diferents actuacions de repoblació o regeneració de diferents zones:

ESPÈCIE	Núm.	ESPÈCIE	Núm.
<i>Acer granatense</i>	553	<i>Ruscus aculeatus</i>	3
<i>Amelanchier ovalis</i>	51	<i>Sorbus aria</i>	65
<i>Arbutus unedo</i>	37	<i>Sorbus domestica</i>	146
<i>Celtis australis</i>	72	<i>Sorbus torminalis</i>	48
<i>Crataegus monogyna</i>	137	<i>Taxus baccata</i>	20
<i>Fraxinus ornus</i>	356	<i>Viburnum tinus</i>	82
<i>Hedera helix</i>	7	<i>Cistus albidus</i>	153
<i>Juniperus oxycedrus</i>	89	<i>Juglans regia</i>	6
<i>Juniperus phoenicea</i>	15	<i>Populus alba</i>	36
<i>Lonicera implexa</i>	77	<i>Lonicera etrusca</i>	89
<i>Quercus faginea</i>	43	<i>Prunus spinosa</i>	13
<i>Quercus rotundifolia</i>	163	<i>Pistacea terebintus</i>	41
<i>Rhamnus alaternus</i>	77	<i>Prunus mahaleb</i>	64
Total donació plançons			2243

5.1.2 Prospecció de *Lymantria dispar*

Resum

Les activitats d'aquest projecte s'han desenvolupat entre juliol i setembre de 2013. Les prospeccions es realitzen amb periodicitat anual.

Des de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient es realitzen des de fa uns anys prospeccions de les poblacions del lepidòpter *Lymantria dispar*, que en fase d'eruga s'alimenta de les fulles de quercínies. Les actuacions a l'any 2013 s'han dut a terme per part dels Agents Mediambientals assignats a l'espai natural.

Objectius específics

- Conservació de les masses de *Quercus sp.* prevenint nivells poblacionals alts de *Lymantria dispar*.
- Compteig de mascles per a predir l'evolució de l'eruga defoliadora per poder previndre pics de població que puguin convertir-se en espècie plaga.

Actuacions realitzades en 2013

Els detalls d'aquest projecte es pot consultar a l'ANNEXE d'aquest document

5.2 Programa de conservació de Fauna

El Parc Natural del Carrascal de la Font Roja representa un entorn amb gran diversitat d'ambients que, en general, presenten un bon estat de conservació. És en aquests ambients on es dona una representació variada de la fauna associada als ecosistemes que representen aquests indrets.

En aquest sentit, al Parc Natural es fomenten les mesures oportunes dirigides a la conservació i la millora de les poblacions d'espècies animals d'interès existents a l'àmbit de gestió. Des del Parc Natural de la Font Roja es coordinen i gestionen els projectes relacionats amb aquest programa els quals, en la seua major part, vénen dirigits per les diferents Universitats que investiguen al Parc Natural.

Objectius generals del programa

- Protegir i conservar les poblacions d'espècies de fauna existents al Parc, amb caràcter emblemàtic per la seua singularitat, representativitat, fragilitat i estat de conservació.
- Corregir i minimitzar els impactes derivats de l'activitat humana, que puguin ser causa de la minva de la diversitat faunística.
- Fomentar l'activitat investigadora dels diferents grups faunístics per tal de millorar el seu coneixement i distribució al Parc Natural.

5.2.1 Captació, adequació i millora de punts d'aigua

Resum

Al Parc hi ha una xarxa d'abeuradors a disposició de la fauna, principalment per als períodes estivals, quan l'aigua és un factor crític en la vida dels animals al clima mediterrani. Aquesta activitat la desenvolupa fonamentalment la Brigada de Conservació i Manteniment. Les tasques desenvolupades en aquest projecte es desenvolupen al llarg de tot l'any 2013. No obstant això, durant els mesos d'estiu els treballs es centren en l'ompliment dels dipòsits, deixant la resta de l'any per altres tasques de manteniment.

Objectius específics

- Disposar d'una xarxa estratègica d'abeuradors per a que les diferents comunitats faunístiques puguin superar favorablement l'època estival, i fomentar l'existència d'altres.
- Manteniment de la xarxa d'abeuradors existents, amb la realització de diverses tasques com: emplenat de dipòsits, neteja i reparacions.
- Disposar de punts de reproducció per diverses espècies d'amfibis.

Actuacions realitzades en 2013

- Neteja de diversos abeuradors a principis d'any.
- Adaptació d'abeuradors per evitar danys ocasionats per rosegadors.
- Reparació d'abeuradors.
- Revisió periòdica i ompliment d'abeuradors de maig a octubre.
- Col·locació de malles protectores als mesos d'estiu per evitar evaporacions excessives.

Resultats obtinguts

Com ha passat als darrers anys, els resultats obtinguts han sigut la disposició d'una xarxa d'abeuradors on les diferents comunitats de fauna han disposat d'un recurs molt escàs a l'època estival al Parc Natural.

5.3 Programa de conservació d'Habitats

Un *hàbitat* és l'ambient que comparteixen diferents poblacions biològiques i que presenta les condicions adequades per a que les diferents espècies que resideixen en ell puguen perviure en el temps. Aquests espais és presenten de forma natural o vinculats a l'acció transformadora de l'ésser humà i es defineixen gràcies a la interacció dinàmica i continua dels diferents condicionants físics i biològics.

Com ja s'ha comentat a la descripció general d'aquest document, al Parc Natural del Carrascal de la Font Roja és poden diferenciar els següents hàbitats: carrascal d'ombria, bosc de caducifolis, matollar de solana, vegetació rupícola, vegetació de runars, pinedes i conreus. La seua conservació depèn, en gran mesura, de la preservació del patrimoni natural de la Font Roja, i aquesta és una de les principals raons per la qual el Parc Natural aposta pel desenvolupament d'aquest programa de conservació.

Objectius generals del programa

- Protegir i conservar els ecosistemes més notables, les espècies i els processos ecològics que els conformen.
- Corregir i minimitzar els impactes creats per l'activitat humana i fomentar la regeneració i la restauració d'àrees d'interès.
- Realitzar un seguiment i control de les diferents actuacions que es desenvolupen als diversos hàbitats definits dins de l'àmbit del Parc Natural.

5.3.1 Recuperació entorn agrícola Font de Celedón i Font de Tetuan

Resum

A l'extrem nord de la finca del mas de Tetuan existeix una font i dos pous d'aigua que antigament eren utilitzades per al reg de l'horta que abastia els propietaris de la finca i regaven un bancal on hi havia presència de pereres (*Pyrus communis*). Amb la idea de recuperar aquest tipus de conjunt agrícola vinculat a l'ús tradicional d'un mas es dissenya un projecte global per a conservar i recuperar aquest tipus d'hàbitat. El projecte s'ha dut a terme de manera conjunta per l'Equip Tècnic i la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural.

Objectius específics

- Recuperació d'espècies de fruiters en vies de desaparició i d'interès etnoagrari.
- Augmentar i afavorir la presència d'espècies vegetals amb baies i fruits per a la fauna.
- Manteniment de punts d'aigua per a la reproducció d'amfibis.

Actuacions realitzades en 2013

- La brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural realitza al mes de febrer l'entrecava de cada peu d'arbre plantat i s'abona. Es realitzen nous empelts de les tres varietats de perera (*Pyrus communis*) als pocs rebrots de les antigues pereres i que a l'any anterior no van agarrar.
- Desbrossament dels bancals de Tetuan. Posterior plantació de diverses espècies de valor etnoagrari.
- Revisió del reg per degoteig dels fruitals repoblats als bancals del mas de Tetuan i del mas de Celedón.

Resultats obtinguts

Al mateix que està fent-se des del començament del projecte, es fa el manteniment anual de la galeria de captació d'aigua que abasteix a las antigues basses de reg, de vital importància per a la reproducció dels amfibis.

5.3.2 Actuacions de la Brigada de Biodiversitat

Informació facilitada pel Servei de Vida Silvestre

Introducció

Les activitats que duen a terme les brigades de biodiversitat es realitzen normalment dins de l'àmbit provincial que correspon a cada una i són programades pels tècnics de conservació de flora i fauna. Puntualment, també s'arriben a realitzar treballs dins del territori de les altres províncies. Totes les actuacions són programades mensualment en les respectives reunions provincials, a les que assisteixen els respectius tècnics de conservació de fauna i flora, un coordinador de les propostes, els capatassos i un encarregat de les brigades.

Els treballs programats que resulten de cada reunió s'envien per correu electrònic amb un resum de les actuacions i una taula adjunta als caps de comarca de cada demarcació forestal, al cap de Servei de Vida Silvestre i al director de la proposta de microreserves de flora. Per a mantindre una millor coordinació amb la resta dels equips del Servei de Vida Silvestre, també s'envia esta informació al personal del CIEF i a l'equip de seguiment de fauna.

Objectius

La present memòria pretén recopilar i donar a conèixer les activitats que han dut a terme les brigades de biodiversitat durant el període comprés entre l'1 de gener i el 31 de desembre del 2013, dins dels parcs naturals de la Comunitat Valenciana.

Tipologia de les actuacions

Els treballs principals que realitzen habitualment les brigades de biodiversitat es poden resumir en:

- Senyalització de microreserves de flora, reposició i substitució de piquetes.
- Obertura de sendes ecoeducatives i col·locació de cartells.
- Col·locació i manteniment de tanques blans en microreserves de flora.
- Desbrossaments, aclarides i podes selectives.
- Manteniment de sendes d'accés a les microreserves de flora.
- Eliminació de fems en microreserves de flora i entorn.
- Eliminació d'espècies al·lòctones invasores.
- Recol·lecció de llavors d'espècies rares, endèmiques i amenaçades (REA) especificades en els Plans de Gestió.
- Reforços poblacionals amb planta REA en microreserves de flora.
- Treballs de manteniment postplantació d'espècies de flora (col·locació de protectors, regs estivals, etc.).
- Translocació d'exemplars de flora REA.
- Col·locació i revisió periòdica de trampes flotants per a la captura de tortugues exòtiques.
- Adequació i manteniment de les instal·lacions del Centre de Recuperació de Fauna "La Granja" del Saler.
- Adequació i manteniment del CIEF i suport en treballs amb flora amenaçada.
- Recollida de dades sobre algunes espècies de fauna amenaçades a partir de les captures.
- Posada en marxa d'un viver en el centre La Bartola (PN Desert dels Palmes) i producció de planta per a introduir en microreserves de flora i/o rocall de planta REA.
- Manteniment del rocall de planta REA en la Bartola.
- Posada en marxa d'un viver en Sant Joan de Penyagolosa i manteniment del mateix.
- Producció de planta per a introduir en microreserves de flora.
- Col·laboració amb altres brigades en diferents treballs.
- Col·laboració amb diferents treballs d'investigació, realitzats per equips diversos, que es duen a terme en les microreserves de flora.

L'import de l'actuació realitzada s'estima multiplicant els dies de brigada treballant en la zona pel cost diari de la mateixa, sense incloure el material (cartells, senyals, planta, etc). En les taules s'especifica el terme municipal on s'ubiquen els treballs, el tipus d'actuació i el cost aproximat d'esta.

Parc Natural Carrascal de la Font Roja (LIC i ZEPA)

Les microreserves de flora (MRF) i Reserves de Fauna (RF) presents són:

Reserves	Superfície (ha)	Terme municipal
Pilar de Ximo (MRF)	19,95	Alcoi
Mas de Cotet (MRF)	19,987	Alcoi
El Menejador (MRF)	1,197	Alcoi
Torretes (MRF)	20	Ibi
Torretes (MRF)	35,6	Ibi

Treballs de conservació de flora

Durant l'estiu i principis de tardor s'han tractat els nuclis coneguts dins del Parc de les següents espècies invasores, *Ailanthus altissima*, *Robinia pseudacacia* i *Cylindropuntia*. S'han realitzat els treballs de manteniment de senyalètica en totes les MRF del Parc, en la MRF i RF Torretes s'ha realitzat manteniment i millora de la senda.

Terme municipal	Actuació
Alcoi	Manteniment senyalètica
Ibi	Manteniment senyalètica i millora senda
Alcoi	Treballs en viver i magatzem
Alcoi	Control d'espècies exòtiques invasores

Terme municipal	Actuació
Alcoi	Eliminació EEI <i>Ailanthus altissima</i> i <i>Robinia pseudacacia</i>
Ibi	Eliminació EEI <i>Ailanthus altissima</i> i <i>Cylindropuntia</i>

Treballs de conservació de fauna

Lloc	Terme municipal	Actuació
Bassa extinció Menejador	Alcoi	Reposició flotador salvafaua

Pressupost

Terme municipal	Tipus de treball	Import (€)
Alcoi	Senyalètica MRF	428 €
Alcoi	Eliminació espècies exòtiques invasores	10.250 €
Ibi	Senyalètica MRF i millora senda	4.801 €
Ibi	Eliminació espècies exòtiques invasores	2.941 €
Alcoi	Manteniment viver i magatzem	10.596 €
Alcoi	Sistema salvafaua bassa extinció	369 €
	Import total	29.385 €

5.4 Programa adquisició i millora del coneixement

El recull de dades, la realització de censos, catàlegs i seguiments al Parc resulta una tasca imprescindible per a la gestió de l'espai protegit. Aquestes activitats revelen una informació clau per tal de conèixer millor els ecosistemes existents i les espècies que alberguen, la distribució i el seu estatus. Els inventaris de recursos etnogràfics, arqueològics, etc. també resulten molt necessaris i interessants per tal de gestionar i protegir el patrimoni cultural i històric del Parc Natural.

Nombrosos projectes d'investigació que es porten a terme a l'espai protegit, necessiten d'aquests reculls i seguiments que formen moltes vegades bons punts de partida per a abordar els diferents estudis.

Objectius generals del programa

Dotar de mecanismes i definir criteris per a inventari, seguiment i/o investigació aplicada a la gestió sobre els sistemes biofísics i culturals existents en els espais naturals i en altres zones d'interès del PORN, i/o per al seguiment de l'ordenació i la gestió dels espais naturals i del propi PORN.

5.4.1 Inventaris, catàlegs i censos

5.4.1.1 Banc de Dades de la Biodiversitat

Resum

Des de l'any 2009 el Parc Natural de la Font Roja estableix la seua col·laboració amb el Banc de Dades de la Biodiversitat de la Comunitat Valenciana (BDBC) de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient. Es tracta de generar una informació el més completa possible de les espècies de flora i fauna, respecte a la seua ubicació dins del territori. Aquest treball genera una informació molt valuosa per a posteriors estudis científics d'investigadors i naturalistes, que pot relacionar-se amb models de distribució al territori, o per a la presa de decisions a la gestió del Parc Natural. El projecte compta amb la participació de l'Equip Tècnic, la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural i els Agents Mediambientals.

Objectius específics

- Conèixer amb la màxima amplitud la quantitat d'espècies de flora i fauna que es distribueixen al Parc Natural i el seu àmbit d'influència.

-
- Detectar l'abundància de cada una de les espècies de fauna (vertebrada i invertebrada) i flora (vascular i no vascular) que es poden trobar a l'espai natural i el seu àmbit d'influència.

Actuacions realitzades en 2013

La participació en la recollida de dades de flora i fauna del Parc Natural del Carrascal de la Font Roja per a la seua inclusió al BDBC CV és una de les activitats diàries que es duen a terme. S'incorporen dades de flora seguint el cicle biològic anual de les diferents espècies, intentant abastar el major territori possible amb l'objectiu d'augmentar el coneixement de la distribució de les diferents espècies de flora dins de l'Espai Natural.

Amb les espècies de fauna es segueix la mateixa metodologia per als grups de mamífers, rèptils, amfibis i invertebrats. Només al grup de les aus hi ha certs condicionants per a l'hora d'incloure'ls al BDBC CV com és la temporada de nidificació d'algunes espècies.

Es desenvolupa un especial interès a la recollida de dades d'invertebrats, grup faunístic que mostra una manca d'informació relativa a espècies que habiten en el Carrascal i la seua zona d'influència i la seua distribució dins dels diferents ecosistemes.

5.4.1.2 Fotoidentificació d'invertebrats

Resum

Amb tota probabilitat, el grup dels invertebrats, és el grup faunístic del que menys informació es té al Parc Natural del Carrascal de la Font Roja així com a la seua àrea d'influència. Des del mes de gener de 2009 l'Equip Tècnic del Parc Natural, en col·laboració amb entomòlegs del Museu Valencià d'Història Natural, inicia aquest projecte que consisteix en la identificació de diferents espècies d'invertebrats mitjançant fotografies.

Objectius específics

- Conèixer les diferents espècies d'invertebrats que habiten a la serra del Carrascal i la seua àrea d'influència.
- Ampliar el llistat del nombre d'espècies presents al Parc Natural.
- Crear un arxiu fotogràfic de les diferents espècies d'invertebrats en el propi Parc Natural.

Actuacions realitzades en 2013

Les fotografies preses dels invertebrats que l'equip tècnic del Parc no pot identificar són enviades a la pàgina web www.biodiversidadvirtual.com, on algunes de les fotografies són identificades. Esta identificació és corroborada mitjançant diferents bancs fotogràfics d'entomofauna. Passat aquest procés s'inclouen al Banc de Dades de la Biodiversitat (BDB), anotant en observacions com a "Fotografiat" per a una possible segona opinió. Per regla general, són cites validades pel *validador* d'invertebrats del BDB.

La retroalimentació contínua d'informació i coneixement de les espècies d'invertebrats augmenta paulatinament la facilitat d'identificació amb el consegüent augment d'informació. Paral·lelament es va creant un arxiu fotogràfic sobre invertebrats del propi Parc Natural. Totes les dades arreplegades són incorporades al Banc de Dades de la Biodiversitat de la Comunitat Valenciana.

Resultats obtinguts

El més destacable 4 espècies d'invertebrats no citats ni llistats al Banc de Dades de la Biodiversitat de la Conselleria. A més a més, cal ressenyar la cita de 16 noves espècies per al Parc Natural i la seua zona d'influència dins del Parc Natural. D'aquestes espècies citades, 6 d'elles també són registres nous per a la província d'Alacant.

Especie	1ª Cita P.N.	1ª cita provincia	1ª cita BDB	Afegeixen cites
<i>Acherontia atropos</i>				X
<i>Acmaeodera degener</i>				X
<i>Adalbertia castiliaria</i>				X
<i>Agrius convolvuli</i>				X
<i>Anacridium aegyptium</i>				X
<i>Anthaxia hungarica</i>				X
<i>Anthocaris euphenoides</i>				X
<i>Antigastra catalannalis</i>	X	X	X	
<i>Apis mellifera</i>				X
<i>Aporophila nigra</i>				X
<i>Autographa gamma</i>				X
<i>Calamodes occitanaria</i>	X			
<i>Calopteryx haemorrhoidalis</i>				
<i>Campptogramma bilineata</i>				X
<i>Catocala conjuncta</i>				X
<i>Catocala elocata</i>				X
<i>Catocala nymphaea</i>				X
<i>Catocala optata</i>				X
<i>Catocala optata</i>	X	X	X	
<i>Charissa (Euchrognophos)</i>				X

<i>mucidaria</i>				
<i>Charissa crenulata</i>				X
<i>Charissa mucidaria</i>				X
<i>Chrysolina bankii</i>				X
<i>Coccinella septempunctata</i>				X
<i>Compsoptera opacaria</i>				X
<i>Coscinia cribraria</i>				X
<i>Coscinia cribraria</i>				X
<i>Cosmobunus granarius</i>				X
<i>Crocallis dardoinaria</i>				X
<i>Cyclophora (Cyclophora) pupillaria</i>				X
<i>Cyclophora (Cyclophora) pupillaria</i>				X
<i>Cymbalophora pudica</i>				X
<i>Cyrthauchenius walckenaeri</i>				X
<i>Dendrolimus pini</i>				X
<i>Epirrhoe galiata</i>				X
<i>Ergates faber</i>				X
<i>Ethmia bipunctella</i>				X
<i>Eupithecia centaureata</i>	X	X		
<i>Eupithecia semigraphata</i>				X
<i>Eusparassus dufouri</i>				X
<i>Exosoma lusitanicum</i>				X
<i>Gonepteryx rhamnii</i>				X
<i>Gymnoscelis rufifasciata</i>	X			
<i>Helicoverpa armigera</i>				X
<i>Hellula undalis</i>				X
<i>Hermetia illucens</i>	X	X	X	
<i>Hipparchia semele</i>				X
<i>Hydriris ornatalis</i>				X
<i>Hyles livornica</i>				X
<i>Idaea degeneraria</i>				X
<i>Isturgia miniosaria (Duponchel, 1829)</i>				X
<i>Lamoria anella</i>	X			
<i>Lasiocampa trifolii</i>				X
<i>Libythea celtis</i>				X
<i>Lymantria dispar</i>				X
<i>Macroglossum stellatarum</i>				X
<i>Maniola jurtina</i>				X
<i>Megascolia maculata</i>				X
<i>Noctua janthe</i>				X
<i>Noctua pronuba</i>				X
<i>Nomophila noctuella</i>				X

<i>Ophiusa tirhaca</i>	X			
<i>Palpita vitrealis</i>				X
<i>Papilio machaon</i>				X
<i>Peribatodes rhomboidaria</i>				X
<i>Petrophora convergata</i>				X
<i>Phlogophora meticulosa</i>	X			
<i>Pieris brassicae</i>				X
<i>Polyphaenis xanthochloris</i>				X
<i>Purpuricenus ferrugineus</i>				X
<i>Pyrausta sanguinalis</i>				X
<i>Rhodometra sacraria</i>				X
<i>Rhytideres plicatus</i>				X
<i>Scopula minorata</i>				X
<i>Scotopteryx peribolata</i>	X			
<i>Selidosema taeniolaria</i>				X
<i>Sphinx maurorum</i>				X
<i>Steropleurus perezii</i>				X
<i>Tephronia lhommearia</i>	X	X	X	
<i>Thyreonotus corsicus</i>				X
<i>Thysanoplusia orichalcea</i>	X			
<i>Udea numeralis</i>	X			
<i>Uresiphita gilvata</i>	X	X		
<i>Utetheisa pulchella</i>				X
<i>Vanessa atalanta</i>				X
<i>Vanessa cardui</i>				X
<i>Voluzella zonaria</i>				X
<i>Watsonalla uncinula</i>				X
<i>Xanthorhoe skoui</i>				X
<i>Zernyia granataria</i>				X
<i>Eublemma parva</i>	X			
<i>Hypena lividalis</i>	X			

Espècie	1ª Cita PN	1ª cita província	1ª cita BDB	Afegeixen cites
92	16	6	4	75

5.4.1.3 Herbari fotogràfic

Resum

La flora és un dels elements naturals més característics del total d'aspectes que formen el Carrascal de la Font Roja. Des de l'any 2008, els membres de l'Equip Tècnic del Parc Natural estan fotografiant de manera sistemàtica les diferents espècies de flora, considerant que està generant-se una eficaç eina de treball que permet tindre

constància de les diferents espècies presents al Parc Natural. Tot i que el projecte de realització d'un herbari fotogràfic està duent-lo a terme l'Equip Tècnic del Parc Natural, sempre es té l'assessorament d'algun tècnic botànic de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient vinculat a projectes de flora.

Objectius específics

- Millorar el coneixement de la distribució de les diferents espècies de flora dins de l'Espai Natural Protegit.
- Ampliar el fons fotogràfic de flora del Parc Natural. Millora contínua de la qualitat de les fotografies que s'arxiven a l'herbari.
- Dedicar un especial interès al coneixement de les espècies endèmiques, rares, amenatzades o singulars.

Activitats realitzades a l'any 2013

Al llarg de l'any s'han fet diverses eixides de camp, exclusives per a fotografiar flora o bé aprofitant eixides per a resoldre o dur endavant altres projectes del Parc. A mesura que va detectant-se la presència de diferents espècies, es fotografien abastant, dins de les possibilitats, els aspectes més característics de la planta (port, flor, fruits, hàbitat, etc.). Es té una especial cura en fer les fotografies al llarg de la primavera per captar la presència de les flors i a la tardor per fer-ho amb els fruits.

Resultats obtinguts

Prenent com a referència la publicació de l'any 2011 de L. Serra, *Flora del Parc Natural de la Font Roja*, al Parc Natural de la Font Roja i la seua àrea d'influència s'han reconegut un total de 922 espècies de flora (taxons). Si a l'any 2012, l'Herbari Fotogràfic del Parc disposava de 239 espècies de flora fotografiades de forma detallada, al llarg de l'any 2013 s'han incorporat 6 noves espècies pel que l'Herbari ja té 245 espècies. També cal destacar que s'han afegit noves fotografies de 32 espècies que ja teníem a l'Herbari.

5.4.1.4 Seguiment mortalitat de vertebrats a la CV-797

Resum

Des de l'any 2000 es venen arreplegant cites d'aquests atropellaments de manera sistemàtica en la CV-797 d'accés al Parc Natural de la Font Roja. El trànsit de vehicles per les carreteres i els atropellaments ocasionats incideixen directament sobre certes espècies de fauna, constituint en casos concrets un dels factors que limiten la dispersió de les poblacions. Aquest projecte parteix de l'iniciativa de l'Equip Tècnic del Parc amb la col·laboració de la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural. Al temps també els recullen dades i cites que aporten altres observadors puntuals com ara el

personal la Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural o els Agents Mediambientals.

Objectius

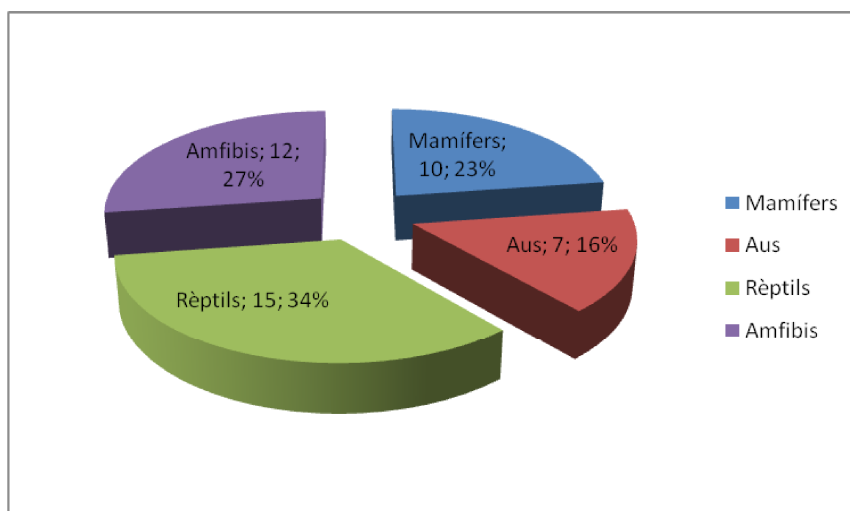
- Realitzar un seguiment a llarg plaç sobre l'impacte de la carretera d'accés al Parc Natural sobre els diferents grups faunístics que viuen a la serra.
- Determinar l'estacionalitat dels atropellaments.
- Descriure les principals espècies i grups faunístics afectats.
- Detectar els punts negres d'atropellaments de fauna a la carretera.

Actuacions realitzades en 2013

- Seguiment diari dels animals trobats atropellats a la carretera d'accés al Parc Natural.
- Determinació de l'espècie i del sexe quan era possible
- Georeferenciació del punt on es localitza l'atropellament.
- Es continuen aportant dades a la base creada on es recopila la informació i que permet accedir a les dades de forma ràpida per a la seua revisió, consulta o anàlisi.
- Incorporació de les cites al Banc de Dades de la Biodiversitat de la Comunitat Valenciana.

Resultats obtinguts

Al llarg de l'any 2013 s'han comptabilitzat 44 animals atropellats a la carretera d'accés al Parc Natural de 16 espècies diferents. Cal destacar que, de segur, aquest no és el nombre real dels atropellaments produïts a la carretera, ja que alguns dels animals que hagen sigut atropellats, no seran detectats degut a que poden haver sigut eliminats de la carretera per altres animals oportunistes com raboses o blanques. A la següent taula es presenten els resultats finals de l'any 2013, especificant el número d'exemplars trobats per espècie.

Gràfica amb el percentatge per grups faunístics de les dades d'atropellament 2013.

Prenen com a referència els grups faunístics, la distribució i percentatges és la següent: mamífers: 10 ex. (23%), aus: 7 ex. (16%), rèptils 15 ex. (34%) i amfibis: 12 ex. (27%)

Espècie	Exemplars atropellats
<i>Carduelis carduelis</i>	1
<i>Bufo bufo</i>	11
<i>Sciurus vulgaris</i>	8
<i>Malpolon monspessulanus</i>	4
<i>Rinechis scalaris</i>	3
<i>Psammmodromus algirus</i>	3
<i>Vipera latastei</i>	2
<i>Timon lepidus</i>	2
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	2
<i>Saxicola torquata</i>	1
<i>Pica pica</i>	1
<i>Muscicapa striata</i>	1
<i>Lophophanes cristatus</i>	1
<i>Erithacus rubecula</i>	1
<i>Coluber hippocrepis</i>	1
<i>Bufo calamita</i>	1
<i>Au sense determinar</i>	1
Total	44

Animals atropellats a la carretera d'accés al Parc Natural a l'any 2013.

5.5 Programa Investigació del Medi Natural

L'activitat científica és una peça clau per tal d'aconseguir els objectius definits en el PORN i el PRUG i per a assegurar la correcta gestió per a la conservació i ús sostenible de la diversitat biològica. La investigació científica és entesa com un recurs

imprescindible per tal d'aprofundir en el coneixement dels valors de l'espai natural, la seua problemàtica i es considera absolutament necessària per a facilitar possibles solucions i facilitar la gestió del mateix.

Les línies d'investigació amb prioritat hauran de ser les encaminades cap a la conservació de les espècies protegides, rares i amenaçades o d'elevat interès científic, i dels ecosistemes i hàbitats d'interès recollits al Reial Decret 1997/1995, la investigació ecològica aplicada dirigida cap a l'experimentació de tècniques de restauració de la coberta vegetal autòctona, la investigació bàsica destinada al coneixement de la biodiversitat i de la funció dels organismes i dels sistemes naturals, la investigació dirigida cap a la gestió dels espais naturals protegits i de l'efecte de l'ús públic sobre els organismes i sistemes naturals, i la investigació etnogràfica i arqueològica.

Fins la següent revisió de l'actual normativa, el Catàleg de Prioritats d'Investigació del Parc Natural queda fixat en:

1. Investigació bàsica i aplicada sobre la dinàmica ecològica i evolució futura del Carrascal de la Font Roja.
2. Avaluació ecològica del programa de pol·linització de la vegetació silvestre del Parc.
3. Investigació forestal aplicada a la restauració i successió ecològica de les formacions vegetals del Parc.
4. Projectes experimentals de regulació de l'accés de visitants al Parc.
5. Estudis aplicats referents a l'educació ambiental, la formació i l'ordenació de l'ús públic en l'àmbit del Parc.
6. Estudis dels impactes ambientals de les romeries massives al Parc i propostes per a la seua correcció.
7. Estudis referents a l'arquitectura i el poblament tradicional en l'àmbit del Parc.

Objectiu general programa

- Promoure i regular la investigació científica en tots els seus aspectes, amb l'objecte de conèixer i difondre el medi natural característic de l'àmbit del Parc, els processos que ho determinen, avaluar el seu estat i fixar els criteris d'intervenció per a la seua conservació.

5.5.1 Línies d'investigació

El Parc Natural de la Font Roja controla i gestiona els diferents tràmits per a desenvolupar l'activitat científica juntament amb cada departament del Servei Central o Territorial de la CITMA el qual autoritza la conveniència de cada estudi.

ENTITAT	LOCALITAT	ESTUDI REALITZAT	PERÍODE
Asociación al Servicio de la Polinización Forestal (ASAF)	Alcoi	Projecte "Rumes" seguiment d'estacions pol·linitzadores para crear llocs de cria de la abella silvestre (<i>Apis mellifera</i>)	Any 2013
Universitat de Valencia. Facultat de Geografia e Historia	València	Estudi sobre la <i>caracterització biogeogràfica del Carrascal de la Font Roja</i> , emmarcat dins un projecte a escala peninsular de caracterització de boscs de carrasca	Des d'octubre 2013
Universidad de Alcalá - Museu Valencià d'Història Natural	Alcalá de Henares -València	Estudi del medi subterrani superficial al llevant espanyol. Estudi de l'hàbitat de fauna relictiva i d'especial rellevància per a la conservació d'espècies estenoiques epiedàfiques. Aquest mateix estudi s'està realitzant en altres àrees muntanyoses d'Alacant.	Trimestral 2013
GALA - Grupo de Anillamiento Limonero Alicantino	La Vila Joiosa	Anellament científic d'aus a la font dels Paellers i font dels Xops	Abril- setembre 2013
Universitat Politècnica de València - Escuela Politécnica Superior de	Gandia	Projecte fi de carrera sobre l'estudi dels endemismes de	Primavera – estiu 2013

Gandía		flora a les quatre microreserves del PN	
IAM - UPV Institut Agroforestal Mediterrani	València	Recollida mostres <i>Phytophthora</i> sp., detectar les espècies presents i altres espècies de fongs també patògens que poden estar afectant les quercínies del Parc, provocant el seu decaïment o la seua seca.	Any 2013
IGIC - Institut d'Investigació per a la Gestió Integrada de Zones Costeres - Universitat Politècnica de València	Gandia	Seguiment d'aus en caixes niu, de dades de nidificació i anellament científic d'aus del gènere <i>Parus</i> . Aquest estudi forma part del projecte " <i>Efectos del calentamiento global sobre la fecundidad y la supervivencia de paseriformes mediterráneos</i> "	Abril - desembre 2013
Membres de SOMIVAL- Societat Micològica Valenciana	València	Prospecció micològica al Parc Natural del Carrascal de la Font Roja	Any 2013
Parc Natural del Carrascal de la Font Roja	Alcoi	Anellament científic i seguiment de les aus forestals	Any 2013
Grup Reiet d'Anellament	Alacant	Anellament científic i control de caixes-niu de les aus forestals	Any 2013
Universitat d'Alacant. Departament d'Entomologia CIBIO	Sant Vicent del Raspeig	Estructura de la comunitat i factors ambientals que condicionen la presencia de insectes saproxílics: <i>el efecto de la calidad del hábitat en los ensambles de Coleóptera y Díptera de bosques mediterráneos.</i>	Any 2013

6 PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A L'INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

6.1 Programa de Comunicació i Divulgació

El coneixement dels valors naturals i patrimonials que representa el Parc Natural de la Font Roja per part dels visitants i usuaris ha de contribuir a una millor gestió de l'espai natural. En aquest sentit, s'entén que les persones que visiten el Parc Natural han de ser conscients que es troben en un espai singular, carregat d'elements naturals d'incalculable valor natural que cal conservar.

És una tasca important del Parc Natural la de valorar la diversitat d'usos de l'espai natural i aconseguir la major difusió per al visitant de mesures relacionades amb la preservació de l'entorn.

Objectius generals del programa

- Donar a conèixer al visitant els valors naturals i culturals més rellevants del Parc natural de la Font Roja
- Divulgar diferents aspectes de la fauna, la flora i el patrimoni cultural més significatiu.
- Donar a conèixer el conjunt de normes que regulen l'ús públic, sobretot en aquelles zones de major afluència de visitants (àrees recreatives, itineraris, etc)
- Promoure el coneixement del Parc Natural mitjançant diverses publicacions (revista anual, mapes, fullets divulgatius, etc) i actualització de la pàgina web.
- Comunicar el coneixement del Parc al visitant mitjançant l'atenció personalitzada directa, així com en cursos, conferències, campanyes informatives o jornades divulgatives.

- Revisió del contingut i col·laboració amb altres entitats que publiquen informació sobre el Parc Natural de la Font Roja

6.1.1 Articles i comunicacions en Congressos

El personal del Parc Natural de la Font Roja a participat a les següents ponències:

- *Experiencias de Educació Ambiental en la Font Roja. IV Curso de Verano. Interpretación y Educación Ambiental.* Jordi Acosta. Aspe, julio 2013.
- *Análisis de las poblaciones de aves de Estación de Esfuerzo Constante en el P.N. Carrascal de la Font Roja (N. de Alicante) 2004 – 2013.* José Luís Cantó, Nuria Fabuel & Juan S. Monrós. Congreso Nacional de Anilladores. San Sebastián, noviembre 2013.

6.1.2 Pàgina web del Parc Natural de la Font Roja

Resum

Projecte de caràcter continu al llarg de tot l'any. La Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient disposa d'una web corporativa on s'ofereix informació diversa sobre la Xarxa d'Espais Naturals Protegits. El manteniment tècnic de la mateixa es realitza des del servei d'informàtica de la pròpia Conselleria, però l'equip Tècnic del Parc Natural revisa i actualitza els continguts del Parc Natural de la Font Roja com són textos, material gràfic, fotografies o notícies d'actualitat.

Objectius específics

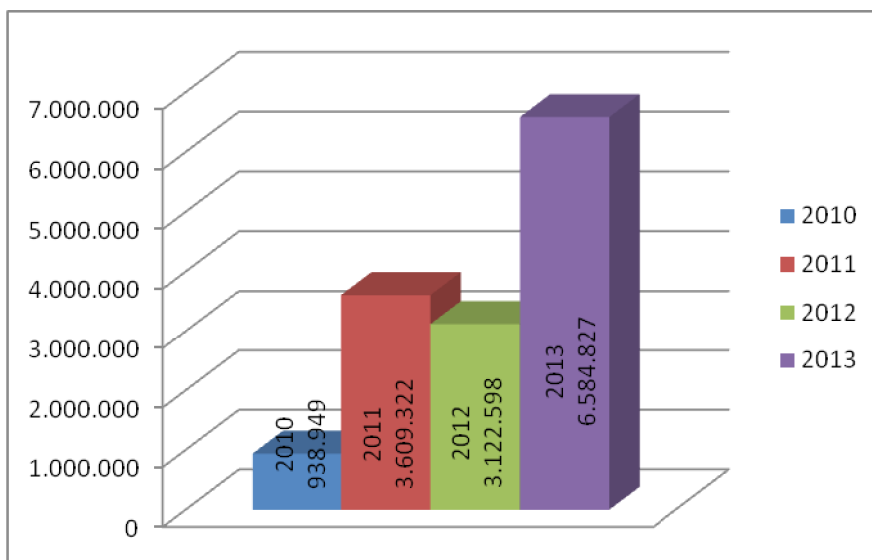
- Oferir un servei de qualitat al visitant al parc i a l'usuari de la pàgina a través de la web del parc natural.
- Oferir la possibilitat d'informar-se i programar les visites al Parc Natural amb antelació.
- Oferir informació de primera mà i contrastada als interessats, sobre els distints aspectes ambientals del Parc.
- Oferir informació de les activitats que es realitzen.
- Apropar als distints agents socials totes les publicacions realitzades des del Parc Natural en format digital.
- Informar sobre la normativa i pautes de conducta en l'espai natural.
- Informar sobre la gestió realitzada en el Parc Natural.

Actuacions realitzades en 2013

Durant l'any 2013 s'han publicat nous continguts i s'han modificat alguns existents. Mitjançant la pàgina web també arriben al Parc Natural consultes i comentaris que són contestats a través de la pròpia web, amb el servei de "bústia de consultes"

Resultats obtinguts

La web ha rebut durant 2013 un total de **321.873** visites, el que suposa un augment del 68% en comparació a les visites rebudes a l'any anterior.

Evolució núm. visites pàgina web Parcs Naturals 2010-2013

L'augment ha estat més significatiu aquest últim any, ja que la pàgina va rebre 3.122.598 visites el 2012, mentre que han estat 6.584.827 les visites de 2013.

Les raons d'aquest augment es relacionen amb la millora de la qualitat i varietat de l'oferta d'activitats en Parcs Naturals dutes a terme per la CITMA i en la millora en la promoció i divulgació dels nostres espais naturals protegits, sempre sota el prisma de la sostenibilitat mediambiental i la conservació.

La Direcció General de Medi Natural, conscient d'aquesta potencialitat de desenvolupament socioeconòmic de les poblacions immerses dins del territori protegit, ha desenvolupat activitats en cada Parc natural, encaminades a divulgar aquests valors de conservació. Aquestes activitats han suposat un elevat interès per part de turistes, poblacions locals i visitants habituals dels Parcs Naturals.

És projecte estrella de 2013 ha estat el PARC NATURAL DEL MES, en què la Direcció General del Medi Natural designa un Parc Natural com a Parc del Mes i en el qual es desenvolupen activitats encaminades a la divulgació de del Patrimoni Natural i cultural d'aquests espais protegits.

L'interés suscitat pel Parc Natural del Mes i per l'augment de visites al web de Parcs Naturals, posa de manifest el gran interès que la població de la Comunitat Valenciana

té pels seus Parcs Naturals i per les activitats que s'hi realitzen. Demostra que els Parcs Naturals posseeixen elevats valors de conservació i paisatgístics capaços d'atraure milers de visitants i representen un gran potencial per a l'enfortiment, la renovació i la diversificació territorial de l'oferta d'oci i turisme.

A la vista d'aquestes dades, les webs més visitades de tota la Comunitat Valenciana són les que corresponen als Parcs Naturals de la província de València:

- 1) PN Serra Calderona (PN del Mes al gener 2014, publicat al desembre).
- 2) PN Hoces del Cabriel (PN del mes de juliol 2013)
- 3) PN Albufera.

Mentre que si ens fixem en les dades a les altres províncies.

Castelló:

- 1) RN Illes Columbretes
- 2) PN Serra d'Espadà
- 3) PN Desert de les Palmes

Alacant:

- 1) PN Carrascal de la Font Roja
- 2) PN Serra de Mariola
- 3) PN Montgó

Número visites pàgina web PNs C. Valenciana	Any 2012	Any 2013	Augment
Hoces del Cabriel	156.323	462.336	196%
Puebla de San Miguel	59.643	170.179	185%
Penyagolosa	124.702	339.841	173%
Tinença de Benifassà	117.036	311.059	166%
Serra Gelada	81.337	214.682	164%
CheraSot de Chera	105.622	274.306	160%
Serra Calderona	204.290	507.752	149%
Desert de les Palmes	143.870	351.905	145%
Serra d'Irta	135.996	322.985	137%
El Fondo	96.457	201.761	109%
El Montgó	137.658	285.435	107%
Prat de Cabanes-Torreblanca	74.147	151.952	105%
Serra d'Espadà	171.792	347.794	102%
Salines de Santa Pola	80.464	154.045	91%

Lagunas de la Mata-Torrevieja	115.281	215.459	87%
Serra de Mariola	172.130	321.179	87%
Illes Columbretes	192.393	355.329	85%
Penyal d'Ifac	127.538	234.040	84%
Marjal de Pego-Oliva	110.545	193.126	75%
Túria	142.579	246.060	73%
Font Roja	191.391	321.873	68%
L'Albufera	271.548	444.353	64%

6.1.3 Mitjans de comunicació

6.1.3.1 Notes de premsa

Mitjançant el gabinet de premsa de Conselleria s'han publicat notícies sobre les diferents activitats i actuacions que s'han anat desenvolupant al Parc Natural.

6.1.3.2 Aparicions en altres mitjans de comunicació

L'Equip Tècnic del Parc ha col·laborat amb diferents mitjans de comunicació, bàsicament mitjançant comunicació telefònica amb mitjans com *Radio Alcoi-cadena SER*, *Cadena COPE Alcoi*, periòdic *Información*, periòdic *Ciudad de Alcoy*, periòdic *el Nostre*, Canal 9, TVE, entre d'altres, que contacten amb el Centre de Visitants per a obtenir informació en casos de nevada, sobre l'estat de la carretera, quantitat de neu acumulada, o qualsevol altra notícia d'actualitat al Parc Natural.

6.1.3.3 Dossier de premsa

Diàriament es fa una consulta a la premsa, bàsicament en edició digital. Es fa un recull de les notícies relatives al Parc Natural i s'arxiven en la carpeta corresponent al seu expedient.

La present Memòria de Gestió 2013 duu a l'Annexe aquest dossier de premsa

6.2 Programa d'Educació Ambiental

La gestió dels Espais Naturals Protegits ha de tractar, per mitjà de la divulgació i l'educació ambiental, de proporcionar al visitant un adequat coneixement sobre l'espai natural i de fomentar en ell una actitud favorable cap a la conservació. Amb l'Educació Ambiental es pretén donar una aproximació als principals aspectes ambientals i culturals, de manera que es fomenti no sols el coneixement sinó també la sensibilització cap als problemes ambientals i l'adopció d'actituds respectuoses i compromeses amb el medi.

L'Educació Ambiental desenvolupada al Parc es dirigeix principalment a la població escolar, i esdevé com un complement del programa formatiu del centre escolar.

Objectius generals del programa

- Promoure, canalitzar i ordenar les demandes d'activitats lúdiques i educatives, mediambientals i culturals, assegurant experiències vivencials als visitants, que no posen en perill la conservació dels valors del Parc Natural.
- Fomentar actituds per tal d'afavorir la conservació de la biodiversitat i dels recursos naturals i culturals del Parc.

6.2.1 Servei de visites guiades

En 2013 l'Equip Tècnic del Parc Natural de la Font Roja duu a terme un nou servei d'atenció a les visites guiades, anomenat com a **servei d'acollida**. Aquest servei inclou tots aquells **grups concertats** inclosos dins l'àmbit de l'educació (reglada i no reglada) als quals es dedica una atenció directa com puga ser: visita guiada pel Parc, la visita del personal del Parc al Centre Escolar, visita al Centre de Visitants i breu introducció del Parc.

Amb el servei d'acollida es tracta una atenció personalitzada d'uns 45 minuts pel Centre de Visitants i/o l'àrea recreativa del Santuari de la Font Roja. Durant el recorregut expliquem els valors naturals i culturals més destacats del Parc Natural, també podem veure un DVD del parc. Aquest servei d'acollida el realitzem de dimecres a divendres, de 9.30 a 14 h. Tenim experiència en l'atenció a grups discapacitats, amb material didàctic i mostra d'objectes naturals, per la qual cosa no hi ha cap problema en adaptar els continguts de la visita al nivell més adequat.

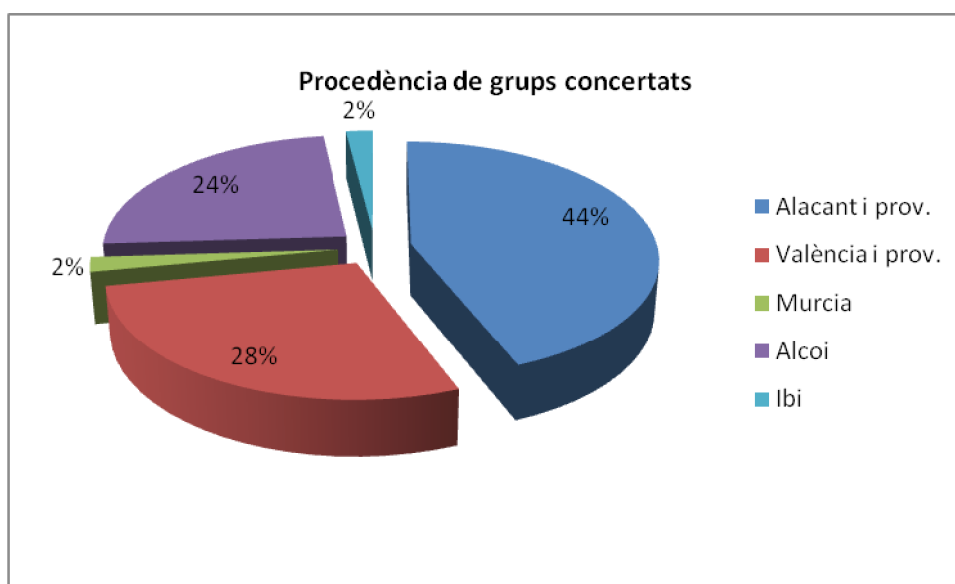

Objectius específics

- Comunicar i transmetre els valors de l'espai natural.
- Transmetre la importància de la preservació del conjunt dels espais naturals autonòmics, nacional, etc.
- Conscienciar de la fragilitat dels nostres ecosistemes i de la necessitat d'adoptar mesures per a conservar-los.
- Fomentar els comportaments respectuosos i compromesos amb la conservació del patrimoni natural.
- Promoure la participació activa

Resultats obtinguts

L'any 2013 s'han atès a un total de **104 grups** que representen un total **3.165 persones**, principalment escolars. A l'apartat del "Programa d'atenció al visitant i rutes" hi ha una anàlisi de les enquestes realitzades a grups concertats.

6.3 Programa d'Activitats de Promoció - Interpretació del Patrimoni

Els principals objectius de la tècnica interpretativa pretenen donar a conèixer els principals valors naturals i culturals, mitjançant la sorpresa, la curiositat o el sentiment de pertinença. Aquesta dinàmica provoca en el visitant l'admiració per la natura, l'actitud cívica i respectuosa que, en la majoria dels casos deriva en una reducció dels impactes negatius sobre el medi natural.

Durant l'any 2013, el Servei de Parcs Naturals aposta per la difusió dels valors naturals i culturals dels Espais Naturals Protegits, per a la qual cosa es proposa un conjunt

d'activitats adreçades a públic en general, en horari matinal de cap de setmana. L'Equip Tècnic i de Promoció del Parc Natural planifica i realitza, en funció de la temàtica concreta per a la Font Roja una sèrie de visites i activitats per complir aquesta tasca.

Objectius generals del programa

- Promoure, canalitzar i ordenar la demanda d'activitats lúdiques i educatives a escala ambiental i cultural, assegurant experiències vivencials per als visitants, sense que suposen un perill per a la conservació dels valors del Parc Natural.
- Desenvolupar en el visitant l'apreciació, la consciència i la comprensió del lloc que visita.
- Aconseguir que la visita siga una experiència enriquidora i agradable.

6.3.1 Activitats de promoció

Febrer	Jornada d'anellament científic d'aus hivernants a la Font Roja
Març	Xerrada sobre aus de ribera , Jornades de Sostenibilitat de l'Ajuntament de Muro
	Presentació i exposició de fauna (fototrampeig) de la Font Roja. Jornades de Sostenibilitat de l'Ajuntament de Muro
	Jornada d'Anellament al riu Serpis. Jornades de Sostenibilitat de l'Ajuntament de Muro
Abril	Visita guiada al voltant del Santuari per conèixer la història de la Font Roja
Maig	Coordinació i tramitació del Trail Solidari Ciutat d'Alcoi 2013, organitzat per Club d'Atletisme Alcoi, Protecció Civil i Club Amigos 27 MHz, entre d'altres
Juny	Celebració del Dia Mundial del Medi Ambient, juntament amb el PN de la Serra de Mariola, i organitzat pel Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Alcoi, amb una taula informativa al passeig de Cervantes (Alcoi)

6.4 Programa de Voluntariat

El programa de voluntariat va dirigit a associacions o col·lectius sense ànim de lucre, o grups de persones convocades a partir d'un projecte de voluntariat. Les tasques i activitats a realitzar comprenen un ampli ventall, destacant les següents: treballs forestals de manteniment de marges i camins, manteniment de senyals, treballs de

jardineria i viverística, participació en projectes de seguiment i conservació d'espècies, control d'àrees recreatives, etc.

També és important assenyalar la inestimable col·laboració voluntària realitzada des de fa molts anys per diversos grups de voluntaris, que han prestat i presten els seus serveis d'atenció i vigilància a la Font Roja: Associació d'Agricultors Voluntaris, ACIF, SERVI, Creu Roja i Associació Ràdio Amigos - Club 27MHz.

Objectius generals del programa

- Preveure mecanismes d'informació, sensibilització, participació i cooperació de la població local, el públic i els agents socials, destinats a promoure la conservació i l'ús sostenible de la Font Roja.
- Fomentar actituds per tal d'afavorir la conservació de la biodiversitat i dels recursos naturals i culturals del Parc.
- Donar a conèixer el Parc Natural com a integrant de la Xarxa d'Espais Naturals de la Comunitat Valenciana.

6.4.1 Fundación Diagrama

Resum

Realitzen diferents activitats des del segon semestre de l'any 2013. S'estableix contacte amb membres de la Fundació Diagrama dels Centres de Menors "la Villa" de Villena i "els Reiets" d'Alacant, que ofereixen el seu treball en tasques de col·laboració amb el Parc Natural. Es tracta d'un col·lectiu que treballa en la inserció social de reclosos al del centre.

Objectius específics

- Transmetre al grup de voluntaris la normativa bàsica del Parc Natural, en especial les normes sobre ús públic.
- Potenciar el treball en equip i valorar, la iniciativa i la creativitat del grup de voluntaris.

Actuacions realitzades en 2013

Periòdicament durant l'any 2013, un dia a la setmana generalment, ve un grup de 8 o 10 persones menors acompanyats dels seus tutors per realitzar les següents tasques al parc:

- Pirogravat de senyals de fusta: nom de plantes
- Tasques a les instal·lacions al Viver forestal: manteniment, repicat i preparació de planta
- Control i vigilància en la prevenció d'incendis.

- Senyalització d'itineraris
- Manteniment de la senda del Barranc de l'Infern
- Manteniment de la zona enjardinada de l'àrea del Santuari

Resultats obtinguts

Col·laboració per part d'aquest col·lectiu i valoració positiva en aspectes relacionat amb la sensibilitat per l'entorn natural i la inserció social.

6.5 Programa de desenvolupament socioeconòmic

Amb la declaració del Parc Natural de la Font Roja es pretén regular els usos i les activitats sense perdre de vista els objectius de conservació dels valors naturals i culturals del parc. En aquest sentit, és possible promoure actuacions compatibles amb la preservació de l'entorn que, alhora, fomenten el desenvolupament socioeconòmic. És intenció del Parc Natural que amb aquest programa es puguin regular de manera ordenada les iniciatives per part dels diferents actors que integren la realitat socioeconòmica del parc.

La figura legal del Parc Natural en el territori ha de ser vista com un valor afegit a les activitats que es desenvolupen. Com a exemple es pot destacar el foment dels cultius ecològics, la promoció de productes artesans locals, o la possibilitat de facilitar el pasturatge controlat de ramat, entre d'altres. Així mateix, el personal del parc pot facilitar a aquelles persones que realitzen alguna activitat en el parc, l'assistència d'algun tipus de tasques de manteniment, o suggerir determinades pautes de treballs per a les diverses accions. De la mateixa forma el personal del parc també pot oferir assessorament tècnic en algunes iniciatives.

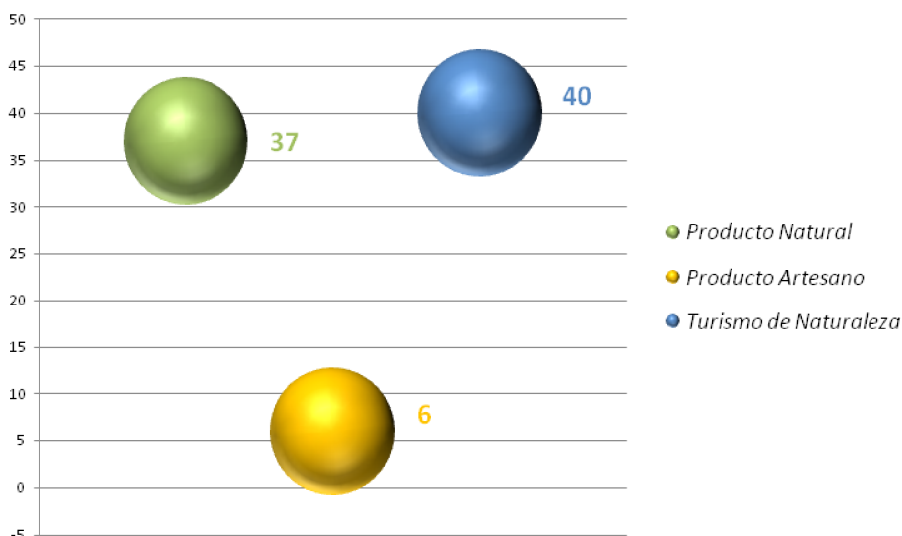
Objectiu general del programa

- Promoure mecanismes i criteris que assegurin l'activitat socioeconòmica sostenible, dins dels objectius de conservació i preservació del Parc Natural.

6.5.1 Marca Parcs Naturals

A l'any 2013 es dona continuïtat a les certificacions obtingudes durant l'any 2012, passant de les 55 empreses que existien a finals de l'any 2012 a les **83** empreses a finals de 2013.

Les llicències per família s'agrupen en: **8** per a **productes artesans**, **35** per a **producte natural** i **40** per a **turisme de naturalesa**.

La distribució d'empreses per parc és la següent:

Parc Natural	Producte Artesà	PN	PN/PA	TN	Total general
Carrascal de la Font Roja	1			3	4
El Hondo		2		1	3
Hoces del Cabriel	1	6		11	18
L'Albufera		7		2	9
La Mata - Torrevieja		1		1	2
Penyagolosa		3			3
Puebla de San Miguel				1	1
Sierra de Espadán	2	6	2	8	18
Turia		1		1	2
Serra de Mariola		5		3	8
Montgó				1	1
Chera - Sot de Chera				2	2
Serra Calderona	1	2			3
Varios Parques				1	1
Salinas de Santa Pola		1			1
Serra Irta		1		2	3
PN provincia Castellón				1	1
Illes Columbretes				1	1
Total general	6	35	2	40	83

Forma part de l'essència de la marca, l'estimulació de l'activitat econòmica de l'àrea d'influència dels parcs, aprofitant l'oportunitat de les activitats connexes i complementàries, i tractant de generar sinèrgies entre les esmentades activitats: produccions primàries, productes agrícoles i ramaders, productes artesans, serveis d'allotjament i restauració, turisme actiu, educació ambiental i interpretació del patrimoni.

Destacar de les diferents accions que es realitzen des de l'àmbit de la marca, el "Segon Lliurament de plaques de compromís a les empreses certificades", la "II Mostra de Productes de la marca", celebrada a la ciutat de València, i que va tindre una repercussió molt important, tant en venda per a les empreses participants, com en la consolidació d'imatge de marca associada a la qualitat i al compromís amb el medi ambient.

Al mateix temps, es van realitzar les accions formatives que estan obligades a realitzar les empreses de turisme de Natura, sent la valoració altament favorable per part de les empreses participants en els esmentats mòduls formatius, que enriqueixen el coneixement de les empreses en relació al parc natural i els seus valors naturals i patrimonials, el que indubtablement redundarà en què les empreses seran capaços de transmetre una informació de major qualitat als seus clients, afavorint el reconeixement i esbarjo dels valors de l'Espai. Aquesta formació en si imparteix per part dels tècnics dels Parcs Naturals.

La distribució de les empreses amb productes certificats amb la marca per províncies és la següent:

6.6 Planificació i gestió de l'Ús Públic

6.6.1 Sistema de Gestió de l'Ús Públic - Q de Qualitat

La Norma de Qualitat UNE 187002:2008/1M:2011 estableix els requisits que ha de complir un Espai Natural Protegit, referents a les instal·lacions i equipaments d'ús públic. La Norma també afecta a tots els processos necessaris per a la prestació d'un servei de qualitat al visitant i a les àrees d'ús públic. El Parc Natural de la Font Roja compta amb aquest distintiu des de març de 2004, acreditat pel *Instituto de la Calidad Turística Española* (ICTE)

De la política de Qualitat del Sistema de Gestió podem destacar l'esforç per la satisfacció del visitant i el camí cap a la millora contínua en l'ús públic. En aquest sentit el personal del parc, expressa el seu compromís de dur a terme les expectatives i necessitats dels visitants utilitzant el sistema de gestió per a oferir un nivell de qualitat sobre els serveis prestats. Amb aquest sistema també es pretén millorar en l'eficàcia del treball i satisfer els requisits de la norma, fent partícip activament tot el personal del Parc Natural per a la consecució dels objectius marcats, i dur a terme noves iniciatives i accions de millora que puguin sorgir dels mateixos visitants que complisquen amb les necessitats futures en la gestió del Parc.

6.6.1.1 Objectius generals i estratègies

Els objectius generals de 2012 es revisen finals d'any i es redacta un pla de millora per a l'any 2013, el qual genera la reformulació d'objectius per a 2013. Els objectius principals s'emmarquen dins unes estratègies de treball, que generen projectes i actuacions amb objectius específics concrets, descrits al llarg d'aquest document de Memòria de Gestió.

Objectiu 1: relacionat amb l'ús públic:

Donar a conèixer els valors naturals i culturals oferint un servei de màxima qualitat al visitant

Estratègies (E1):

- Proposar noves activitats de sensibilització per al visitant (act. Promoció)
- Posar en valor els recursos naturals i culturals de l'àrea recreativa del Santuari
- Adequar i millorar els equipaments existents a les àrees recreatives i itineraris
- Promoure mecanismes d'informació i sensibilització dels valors naturals i culturals adreçats al visitant, destacant la població local.

Objectiu 2, relacionat amb el desenvolupament socioeconòmic:

Posar en valor els recursos propis del parc natural en benefici del teixit empresarial local promovent mecanismes que assegurin una activitat social i econòmica sostenible.

Estratègies (E2):

- Potenciar les activitats agrícoles i ramaderes sostenibles
- Implicar els propietaris de les finques incloses en l'àmbit del Parc Natural
- Promoció de la marca "Parc Naturals" amb empreses locals que operen en l'àrea d'influència socioeconòmica del Parc Natural
- Regular les activitats del sector turístic i recreatiu que afecten al Parc Natural

Objectiu 3, relacionat amb la conservació:

Protegir i conservar els ecosistemes més notables, amb les espècies i processos ecològics que els conformen.

Estratègies (E3):

- Control d'espècies de fauna i flora més destacades, amenaçades o en regressió
- Afavorir comunitats i hàbitats d'interès relacionats amb el paisatge agrícola tradicional

6.6.1.2 Indicadors

L'Espai Natural Protegit disposa d'un sistema d'indicadors, per tal de controlar l'evolució i la prestació dels serveis i processos. Els indicadors s'han implementat als principals serveis de l'Ús Públic del Parc Natural de la Font Roja. De manera complementària, i per tant no exigida per la Norma de Qualitat UNE 187002:2008/1M:2011, també es creu convenient aplicar aquest seguiment a la resta d'àrees de gestió que engloben el Parc Natural. A continuació es mostren els paràmetres dels indicadors més destacats de l'any 2013:

Indicadors:

- Nombre de **reclamacions/queixes i suggeriments** dirigits al Parc Natural:

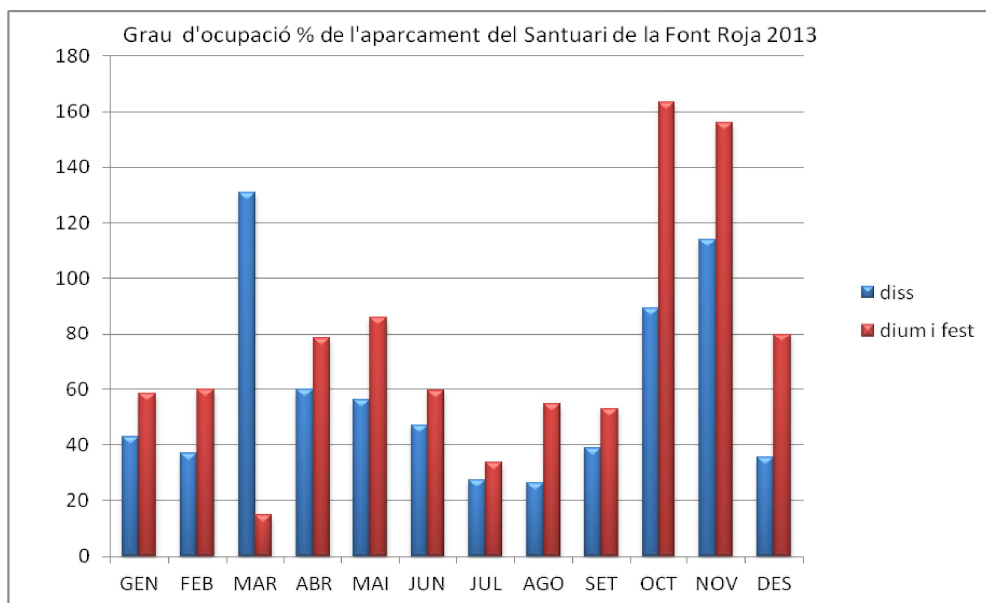
Reclamacions /queixes 2013

- 1 Errada en el nom científic d'una espècie animal en una fotografia de l'exposició de fauna
- 2 Vestit taxat de pintura al mirador de la Carrasca

Suggeriment 2013

- 1 Demanda de l'edició de guies de senderisme i BTT pels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana, i en concret de la Font Roja
- 2 Reforçar amb més senyals i en una posició més visible de la senyal d'aparcament de vehicles en sentit de la part davantera
- 3 Reforçar amb més senyals i amb major claredat les senyals urbanes d'Alcoi que indiquen l'accés a la Font Roja

- Mitjana mensual del **grau d'ocupació** en % de l'aparcament (E-ARS) durant els dissabtes, diumenges i festius de 2013. La capacitat total de vehicles a l'aparcament és de 78 turismes, 1 plaça de bus, 2 de vehicle de servei i 2 places adaptades per a discapacitats

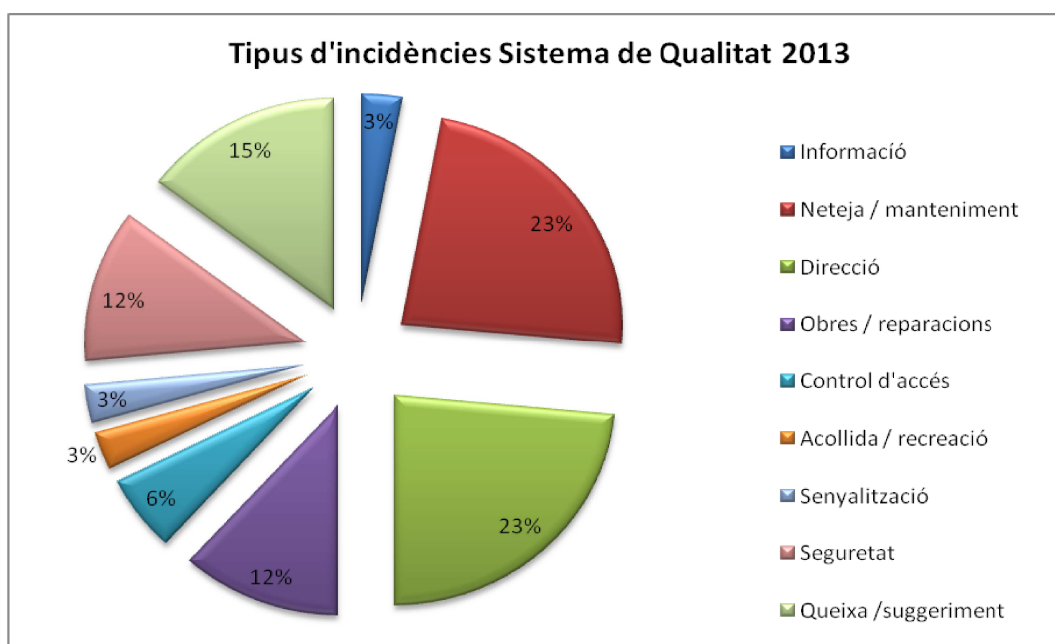
- **Capacitat de càrrega** d'itineraris, s'estableix una capacitat de càrrega de 120 persones per itinerari al dia. A la taula següent es reflexa el núm. de dies/mes que se supera aquesta xifra, i el total de dies a l'any. Es comparen els tres últims anys.

	Gen	Feb	Mar	Abr	Mai	Jun	Jul	Ago	Set	Oct	Nov	Des	Total
2011	1	0	2	3	2	0	0	0	0	0	8	4	20
2012	0	0	2	1	0	0	2	1	1	1	3	2	13
2013	0	1	0	0	4	0	0	0	0	3	2	1	11

6.6.1.3 Incidències, no conformitats, accions correctives i preventives

El Parc Natural disposa d'un sistema per a la identificació, catalogació i anàlisi de les incidències i les no conformitats. Aquest sistema també permet establir mesures correctives, preventives que assegurin la correcta prestació del servei. A més el mateix sistema també permet al Parc realitzar una gestió adequada dels suggeriments, queixes i reclamacions.

A les reunions ordinàries es revisen les incidències, es comenten i es proposen accions correctives o preventives amb l'objectiu que no es tornen a repetir aquest tipus de situacions. A continuació es mostra la distribució per tipologies, de les **34 incidències** obertes en 2013:

6.6.1.4 Revisió del sistema

La Norma UNE 187002:2008 d'Espais Naturals Protegits estableix que el sistema de qualitat implantat al Parc Natural ha de ser revisat per la Direcció, almenys una vegada a l'any, per a assegurar així el seu correcte funcionament i eficàcia.

En gener de 2014 es realitza la Revisió del Sistema de Qualitat 2013, redactant-ne l'acta corresponent on destaca la reorganització interna de funcionament del treball per fer més eficaç les funcions del personal del parc. La revisió contempla els punts següents:

Anteriors revisions del sistema
Revisió de les auditories anuals interna i externa
Revisió de les Reclamacions /Queixes i suggeriments dels visitants
Seguiment i avaluació dels Programes, seguiment dels indicadors d'objectius
Anàlisi de les No Conformitats – Incidències
Situació d'accions correctores i preventives
Revisió del Pla de formació
Valoració i assignació de recursos de personal
Seguiment dels indicadors de procés
Propostes de millora el sistema de gestió de la qualitat
Qüestions mediambientals
Revisió d'Avaluació dels equipaments i les instal·lacions
Qualitat de servei prestat
Conclusions

Temes tractats en la Revisió del Sistema de Qualitat 2013

6.6.1.5 Auditoria Interna

Per tal de controlar el funcionament del Sistema de Gestió de la Qualitat, el comitè de Qualitat (equip tècnic i la Direcció del Parc Natural) duu a terme una **auditoria interna**, que serveix de revisió interna. Els resultats de l'auditoria porta associat un pla d'accions correctives i/o preventives que corregeix i elimina les deficiències detectades.

S'ha realitzat una auditoria interna, 26 d'abril de 2013, detectant-ne un total 8 No Conformitats. La seua posterior resolució ajuda i revisa el sistema de gestió de la qualitat i serveix de preparatori per a afrontar l'Auditoria Externa anual.

6.6.1.6 Auditoria Externa

Els dies 17 i 18 de juliol de 2013 es realitza l'**auditoria externa** de renovació, en la qual es detecten 6 No Conformitats (NC). Les *No Conformitats* plantejades es resolen

---

mitjançant el Pla d'Acció Correctiva (PAC) segons els terminis establerts després de l'auditoria externa. Posteriorment el Comitè de Certificació valida el pla proposat i el Parc Natural del Carrascal de la Font Roja renova, un any més, la seua certificació en el Sistema Q de Qualitat Turística.

6.6.2 Programa de correcció d'impactes

La planificació, organització i promoció de l'ús públic és un dels aspectes més rellevants en la gestió del Parc Natural de la Font Roja. A l'espai protegit existeixen diverses instal·lacions i equipaments a disposició del visitant i el seu ús permanent genera una sèrie d'impactes que cal valorar i corregir.

Entre totes les instal·lacions i equipament d'ús públic cal destacar els següents: àrees recreatives, miradors, itineraris senyalitzats (camins i senders), aparcaments i el Centre d'Informació. De les activitats i usos que es donen al Parc destaquen: la visita lliure, les vistes amb grup organitzat, els actes públics i romeries, les activitats esportives i les activitats científiques entre d'altres.

Objectius generals del programa

- Definir criteris per a la gestió del trànsit de vehicles, l'aparcament, la senyalització i la imatge pública del Parc Natural
- Donar a conèixer la zonificació del Parc Natural en funció de les diferents àrees segons la seua necessitat de conservació i la seua capacitat i vocació en relació amb l'ús d'activitats humanes
- Definir criteris de seguretat i emergència per a minimitzar riscos per al Parc natural i per als visitants

6.6.2.1 Regulació de l'accés de vehicles en Setmana Santa 2013

Resum

El Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Alcoi, pren la iniciativa, en coordinació amb el personal del Parc Natural la Font Roja, de limitar l'accés de vehicles particulars al Santuari de la Font Roja i a l'àrea recreativa de Sant Antoni els dies 31 de març i 1 d'abril, Diumenge i Dilluns de Pasqua 2013 respectivament, entre les 9:30 i les 18:30 hores.

Objectiu

L'objectiu d'aquesta actuació és limitar la capacitat de càrrega del Parc Natural durant aquestos dies, ordenar i controlar l'afluència de gent i garantir el pas dels vehicles d'extinció i emergències en el cas d'incidències.

Actuacions realitzades

L'accés a l'àrea recreativa amb vehicle particular de Sant Antoni es prohibeix quan el pàrquing del paratge està complet, mentre que l'accés al Santuari de la Font Roja es pot fer a través d'un servei gratuït d'autobusos que funcionarà amb els següents horaris:

- Sortides des del Cementiri Municipal: 10, 11, 12, 13, 16, 17 i 18 hores.
- Tornades des del Santuari: 10:30, 11:30, 12:30, 13:30, 16:30, 17:30 i 18:30 hores.

Així mateix s'habiliten dues zones de pàrquing als voltants del Poliesportiu Francisco Laporta. L'accés a la carretera de les Llacunes quedarà obert al trànsit de vehicles.

Es compta amb la col·laboració del servei voluntari de Protecció Civil i Club Amigos 27 Mhz. El Parc Natural comunica i coordina aquest tall de la carretera CV-797 als diferents col·lectius afectats per aquesta mesura: propietaris que tinguen l'accés de les seues finques condicionat a la carretera, cases i hostal Rurals, Bar de la Font Roja, servei de l'ermita de la Font Roja, i possibles usuaris de la zona d'acampada. Es comuniquen els resultats al Consell Rector en reunió ordinària.

Resultats obtinguts

Usuaris del servei de bus en Setmana Santa en 2013

TOTAL usuaris bus 2013	Diumenge, 31/03/13	Dilluns, 01/04/13
Poliesportiu - Font Roja	281	112
Font Roja – Poliesportiu	242	138

Comparativa de visites entre 2012 i 2013

	2012	2013
Setmana Santa	Visitants atesos al Centre de Visitants	Visitants atesos al Centre de Visitants
Divendres	162	411
Dissabte	189	339
Diumenge	327	233
Dilluns	418	275
TOTAL	1096	1258

Els dies del tancament de la carretera, diumenge i dilluns, el personal del Parc Natural pregunta a alguns visitants respecte d'aquesta mesura de regulació, i tots coincideixen en la molt bona iniciativa. Tal vegada, es detecta un descens en l'afluència al servei de missa de l'ermita de la Font Roja, segons apunten membres de la Archicofradía Virgen de los Lirios.

6.6.3 Programa de regulació d'activitats

6.6.3.1 Visitants de l'àrea d'acampada del Santuari de la Font Roja

El paratge del Santuari de la Font Roja disposa d'una zona d'acampada amb capacitat per a vint tendes de campanya, el servei és gratuït i està regulat per l'Espai – Oficina Comarcal IVAJ, depenent de l'àrea d'Educació i Joventut de l'Ajuntament d'Alcoi. A continuació es mostren les dades facilitades per aquest departament referides a nombre d'usuaris durant l'any 2013:

Servei d'acampada - Font Roja 2013		
	Tendes	Persones
gener	3	6
febrer	2	3
març	18	62
abril	22	63
maig	22	56
juny	50	145
juliol	34	96
agost	28	56
setembre	40	107
octubre	45	153
novembre	30	105
desembre	5	10
Total anual	299	862

6.6.3.2 Activitats singulars realitzades

Durant l'any 2013 s'han realitzat les següents activitats programades al Parc Natural de la Font Roja, de les quals els Servicis Centrals o Territorials de la CIMAT emeten, si cal, l'autorització corresponent.

ACTIVITAT	ENTITAT ORGANITZADORA	DATA DE REALITZACIÓ	LLOC ON ES DESENVOLUPA	Núm. de participants (aprox.)
Romeria a Sant Antoni	Ajuntament d'Alcoi	20/01/2013	Carretera CV-7970, ermita i àrea recreativa de Sant Antoni	Anul·lada pel mal oratge
Prova orientació	Centre Excursionista Amics de les Muntanyes	20/01/2013	Terme d'Ibi, zona PORN (solana)	450
XXXV Cursa atlètica	Club Atletismo Alcoy	17/03/2013	Carretera CV-797	450
Dia Mundial del Medi - Taula informativa	Ajuntament d'Alcoi- Parc Natural de la Font Roja – Serra de Mariola	05/06/2013	Passeig de Cervantes (Alcoi)	100
Trail Solidari Ciutat d'Alcoi	Club Atletismo Alcoy i altres	11/05/2013	Diversos paratges entre la Font Roja i la Serra de Mariola	420
Voluntariat Ambiental	CEMA Font Roja	2on setmana juliol 2013	Diversos espais de la Font Roja	35
Romeria Sant Pasqual	Ajuntament d'Ibi	05/2013	Ermita i àrea de Sant Pasqual	indeterminat
LV Trofeu de ciclisme Verge dels Lliris	Club Ciclista Alcoy	18/08/2013	Carretera CV-797	200
Festivitat "Verge del Lliris"	Ajuntament d'Alcoi Archicofradía Virgen de los Lirios	21/08/2013	Ermita i àrea del Santuari de la Font Roja	500
Romeria "Verge dels Lliris"	Ajuntament d'Alcoi Archicofradía Virgen de los Lirios	15/09/2013	Carretera CV-797 i àrea del Santuari de la Font Roja	5000
Romeria Salesiana	Col·legi Salesians Sant Vicent Ferrer (Alcoi)	15/12/2013	Carretera CV-797 i àrea del Santuari de la Font Roja	80
Betlem en la Teixereta	Ajuntament d'Ibi Amics de les muntanyes (Ibi)	24/12/2013	Cim de la Teixereta (Ibi)	200

6.6.4 Programa d'equipaments i senyalització

El Parc Natural de la Font Roja disposa d'una sèrie d'equipaments d'acollida degudament senyalitzats, que han de ser mantinguts per al seu funcionament més òptim. La norma de Qualitat per a l'Ús Públic en Espais Naturals Protegits (UNE 187002:2008) amb la qual es troba certificat el Parc Natural estableix la necessitat de tindre registre i control dels equipaments i la senyalització. Per la qual cosa es crea una sèrie d'instruments de gestió i es redacten procediments amb els quals enregistrar, controlar i avaluar l'estat dels equipaments i senyals. Tots aquests instruments són actualitzats i revisats periòdicament.

De la senyalització destaquem els senyals d'informació d'itineraris, senyals de límits del Parc Natural o els senyals de prohibició, de perill o d'informació general per al visitant. Així mateix, el Parc Natural disposa d'un inventari de senyals on es té constància de totes les senyals d'ús públic del parc. Els senyals formen part d'una base de dades, classificades segons el seu contingut i funció, georeferenciació, i altres aspectes amb les característiques principals de cada senyal.

Respecte dels equipaments d'Ús Públic, es té control especial a les àrees recreatives, aparcaments, serveis públics exteriors, miradors, itineraris senyalitzats pel parc natural i el Centre de Visitants.

Objectius generals del programa

- Definir els criteris per a la gestió de la senyalització i la imatge pública del Parc Natural
- Delimitar les zones del Parc Natural en funció dels criteris de conservació, i tindre en compte la capacitat i vocació d'altres àrees per a l'ús d'activitats humanes.
- Millorar el servei que ofereixen els diferents equipaments del Parc Natural

6.6.4.1 Adequació i manteniment d'equipaments i àrees d'ús públic

Resum

L'adequació i manteniment dels diferents equipaments d'ús públic és una tasca essencial per a oferir al visitant un servei de qualitat, per la qual cosa és una de les tasques a les quals el parc destina part dels seus esforços. En aquest sentit aquest projecte compren totes eixes actuacions destinades a mantenir i millorar les diferents àrees d'ús públic i equipaments, tant d'ús públic, com aquells destinats a la gestió interna.

Objectius específics

- Adequar i millorar els equipaments existents a les àrees recreatives i itineraris per oferir un servei de qualitat al visitant.

- Adequar i millorar els equipaments existents a les àrees recreatives i itineraris per minimitzar els impactes al medi natural.
- Realitzar les tasques de manteniment internes per poder oferir posteriorment un servei de qualitat al visitant.
- Ordenar les activitats que es realitzen en els diferents equipament d'ús públic.
- Adaptar l'àrea recreativa del Santuari de la Font Roja a persones amb discapacitat o mobilitat reduïda.
- Posar en valor els recursos naturals i culturals de l'àrea recreativa del Santuari.
- Complir els requisits establerts en el sistema de qualitat implantat al Parc Natural.

Actuacions realitzades en 2013

- Desmuntatge, restauració i instal·lació de taules de fusta de les distintes zones d'ús públic.
- Restauració i pintat de les places d'aparcament de l'àrea d'ús públic del Santuari.
- Adequació de l'àrea d'esplai de Sant Antoni i rodalia de l'ermita amb motiu de la celebració de la Romeria.
- Reparació de diversos trams de corda a l'àrea d'esplai del Santuari
- Senyalització amb pintura blanca límits de places d'aparcament de l'àrea recreativa del Santuari.
- Desbrossament de les zones enjardinades a l'àrea d'esplai del Santuari i de la Font de l'Olivereta.
- Manteniment de vehicles, maquinària i instal·lacions de la Brigada.
- Realització del tancament amb pals de fusta de les zones enjardinades a l'àrea recreativa de Sant Antoni.

Resultats obtinguts

Els resultats obtinguts ha sigut un bon estat de conservació general als equipaments dels que disposa el Parc proporcionat a l'usuari un servei de qualitat compatibilitzant la conservació de l'entorn, i complint els requisits marcats al sistema de qualitat implantat al Parc.

6.6.4.2 Adequació i manteniment de senders, camins i accessos

Resum

El Parc Natural de la Font Roja disposa d'una xarxa d'itineraris que ofereixen als visitants una variada oferta d'itineraris, on s'ha de garantir en tot moment la conservació de l'entorn i la seguretat dels visitants.

Per altra banda el parc disposa d'una xarxa de camins, englobada dins del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals (PPIF) de la Font Roja, i que es considera necessari conservar en bones condicions per a poder donar una resposta ràpida i segura enfront dels incendis forestals i per a poder ser utilitzades pels diferents usuaris que hi accedeixen.

Objectius

- Tindre una xarxa de camins i accessos en bon estat de conservació.
- Oferir un servei de màxima qualitat al visitant.
- Compatibilitzar l'ús dels diferents itineraris amb la conservació de l'entorn.
- Compatibilitzar el senderisme amb els altres usos que es donen al Parc Natural.
- Corregir impactes causats per l'ús en senders i camins.
- Disposar d'una xarxa de camins en bon estat i accessible front a qualsevol emergència que pugua ocórrer i garantir una resposta segura i ràpida.
- Oferir al visitant una xarxa d'itineraris segura.
- Adequar i millorar la senyalització i els equipaments existents als itineraris que es mantenen des del Parc.

Actuacions realitzades en 2013

- Restauració dels camins d'accés al Menejador, pista forestal Vistabella a la Venteta dels Cuernos i pista forestal mas de Foiaderetes al mas de Tetuan.
- Poda de la pista d'accés al Menejador per tal de permetre l'accés de vehicles d'emergència.
- A l'hivern, repartiment de sal a les carreteres CV-797 d'accés al Santuari de la Font Roja i la CV-7970 d'accés a Sant Antoni, per evitar la formació de plaques de gel.

Resultats obtinguts

Destaquem l'esforç en aconseguir el bon estat de conservació general dels camins de que disposa el Parc Natural

6.6.4.3 Neteja d'àrees i retirada d'abocaments

Resum

El Parc Natural del Carrascal de la Font Roja és un dels espais protegits més visitats de la Comunitat Valenciana, i no obstant la cada vegada major conscienciació i sensibilització dels visitants front els problemes ambientals i la conservació de la natura, continuen sorgint problemes de neteja i degradació d'ambients derivats de les diferents activitats que es donen. Aquest projecte sorgeix de la necessitat de corregir aquests impactes, de forma que els usuaris puguen gaudir de l'entorn natural.

Objectius específics

- Oferir un servei de màxima qualitat al visitant.
- Corregir impactes negatius derivats de les activitats d'ús públic.
- Mantenir en bon estat de neteja les principals zones d'ús públic del Parc Natural amb neteges setmanals
- Detecció i neteja d'abocaments i zones brutes.
- Evitar afeccions negatives a l'entorn derivades de les deixalles i abocaments que puguen sorgir.

Actuacions realitzades en 2013

- Neteja amb caràcter setmanal (dilluns) de l'àrea d'ús públic del Santuari, i després de períodes de vacances.
- Neteja i condicionament d'àrees recreatives i carretera d'accés CV-797 després d'esdeveniments celebrats al Parc: Romeria a Sant Antoni, Romeria a la Font Roja, cursa ciclista i cursa pedestre a la Font Roja, etc.

Resultats obtinguts

Els resultats obtinguts es consideren positius, ja que es pensa que l'estat de conservació i neteja en el Parc Natural en les zones més visitades en general ha sigut satisfactori.

6.6.4.4 Revisió, realització i manteniment senyals

Resum

La disposició de senyals en bon estat de conservació és una condició important per a què els visitants puguin gaudir de forma satisfactòria de la visita a l'hora que es minimitzen els seus impactes negatius. Les actuacions realitzades van dirigides a disposar d'una xarxa de senyals completa per a complir els objectius que es detallen més endavant.

Objectius específics

- Oferir un servei de màxima qualitat al visitant mitjançant la disposició i manteniment d'una xarxa de senyals amb informació necessària per fer possible una visita satisfactòria i que alhora pugui ajudar a canalitzar i regular els usos al Parc Natural.
- Posar en valor els recursos naturals i culturals mitjançant la informació amb senyals i panells.
- Senyalització d'accessos e itineraris de forma clara, per poder guiar els visitants.
- Informar dels usos permesos i no permesos, i de les actituds positives i negatives als visitants per tal de minimitzar els impactes negatius derivats i els usos no permesos.
- Mantenir en bon estat d'ús els senyals i indicacions actuals.

Actuacions realitzades en 2013

- Revisions periòdiques de la xarxa de senyals del Parc.
- Col·locació, manteniment i reposicions de cartells de fusta de finca privada per evitar el pas dels visitants per finques privades.
- Col·locació en diversos punts del Parc de cartells informatius de la prohibició de circular amb bicicletes.
- Neteja periòdica, en juliol i desembre, de la senyalització oficial del Parc en àrees d'ús públic i itineraris.
- Recol·locació i neteja de senyals com a conseqüència d'actes vandàlics en diversos punts del Parc.

- Neteja de *graffitis* a les senyals de les àrees d'ús públic del Santuari i de Sant Antoni.
- Reposició del cartell amb la normativa de la zona d'acampada.

Resultats obtinguts

En 2013 la xarxa de senyals existent, en general, s'ha mantingut en bones condicions de forma que ha exercit les seues funcions de manera positiva.

6.6.4.5 Seguiment anual d'equipaments i instal·lacions

El Sistema de Qualitat per a l'Ús Públic preveu el control de les instal·lacions i equipaments principalment de l'àrea del Santuari de la Font Roja i Sant Antoni. Anualment es realitza un *check-list* per a avaluar cada instal·lació i el servei que ofereix. Aquest sistema genera un informe de control que ha de valorar-se a les reunions del Comitè de Qualitat. Així mateix, de l'acta anual de Revisió del Sistema 2013, realitzada en gener de 2014, s'extrauen les següents deficiències i millores més rellevants referides a la qualitat dels equipaments:

EQUIPAMENT	DEFICIÈNCIA	MILLORA
Aparcament àrea del Santuari de la Font Roja	Saturació de vehicles en caps de setmana i èpoques de màxima afluència de visitants	Regulació accés Setmana Santa 2013 i servei de bus el Diumenge i Dilluns de Pasqua
	Deficiències en el sistema d'il·luminació nocturna	S'estableix converses amb l'Ajuntament d'Alcoi per aportar millores a l'àrea
Àrea d'acampada	Deficiències en el sistema d'il·luminació nocturna	Manteniment anual per part de la Brigada CM
		Nova gestió de l'àrea a finals de 2013 per part del Dept. Medi Ambient - Ajunt. Alcoi
Àrea recreativa del Santuari de la Font Roja	Necessitat d'un espai d'aixopluc	Manteniment anual per part de la Brigada CM
	Necessitat de reforma (pintura, portes, instal·lació elèctrica) dels serveis públics exteriors	S'estableix converses amb l'Ajuntament d'Alcoi per aportar millores a l'àrea
	Il·luminació nocturna en precari (sobretot a la zona de xalets)	Membres de la Fundació Diagrama realitzen tasques de manteniment al voltant de la Font Roja
	Estat progressiu de ruïna dels xalets de la Font Roja	Preparació de senyalització sobre normativa bàsica al Parc

<p>Àrea recreativa de Sant Antoni</p>	<p>Saturació de vehicles en caps de setmana i èpoques de màxima afluència de visitants</p> <p>Necessitat de senyalització de les places d'aparcament</p> <p>Necessitat d'un espai d'aixopluc</p>	<p>presència d'un operari a la zona i voluntaris de Club Amigos 27 MHz</p> <p>Preparació de senyalització sobre normativa bàsica al Parc</p>
<p>Centro de Visitants</p>	<p>Necessitat de millora de cartells, diorames i material expositiu</p> <p>Reducció de l'horari d'atenció al públic (dilluns tancat)</p> <p>Reducció del servei de neteja del Centre de Visitants (3 dies/setmana)</p>	<p>Sensació de neteja i ordre</p>
<p>Itineraris</p>	<p>Falta de contingut interpretatiu i integració en el medi de les senyals</p>	<p>Preparació de senyalització sobre normativa bàsica al Parc</p>
<p>Miradors</p>	<p>Absència de senyals complementàries que ajuden a interpretar el paisatge</p>	<p>Reforç de barana de fusta</p> <p>Reposició del cartell informador al mirador de Pilat</p> <p>Col·locació senyals de perill de caiguda i aforo</p>

6.6.5 Programa d'atenció al visitant i rutes

6.6.5.1 Servei d'atenció al visitant i relació de visites

L'atenció al visitant des del Centre de Visitants és una de les tasques més freqüents realitzades per part de personal del Parc, realitzada principalment per l'equip tècnic. Seguint els objectius i requeriments del Sistema de Qualitat es pretén facilitar la millor atenció possible al visitant. Les consultes solen ser referents a:

- Els itineraris (duració, senyalització, dificultat)
- Els equipaments i serveis disponibles
- Alcoi, Ibi i el seu entorn
- La vegetació, fauna, etnografia, llocs d'interès de la zona
- Servei de restaurant i allotjaments en la zona
- Informació d'altres Parc Naturals, sobretot referents a la Serra de Mariola

Cal destacar que, per tal d'adaptar els nous torns de treball del personal del Parc Natural, durant l'any 2013 es formula un **nou horari d'atenció al públic** del Centre de Visitants:

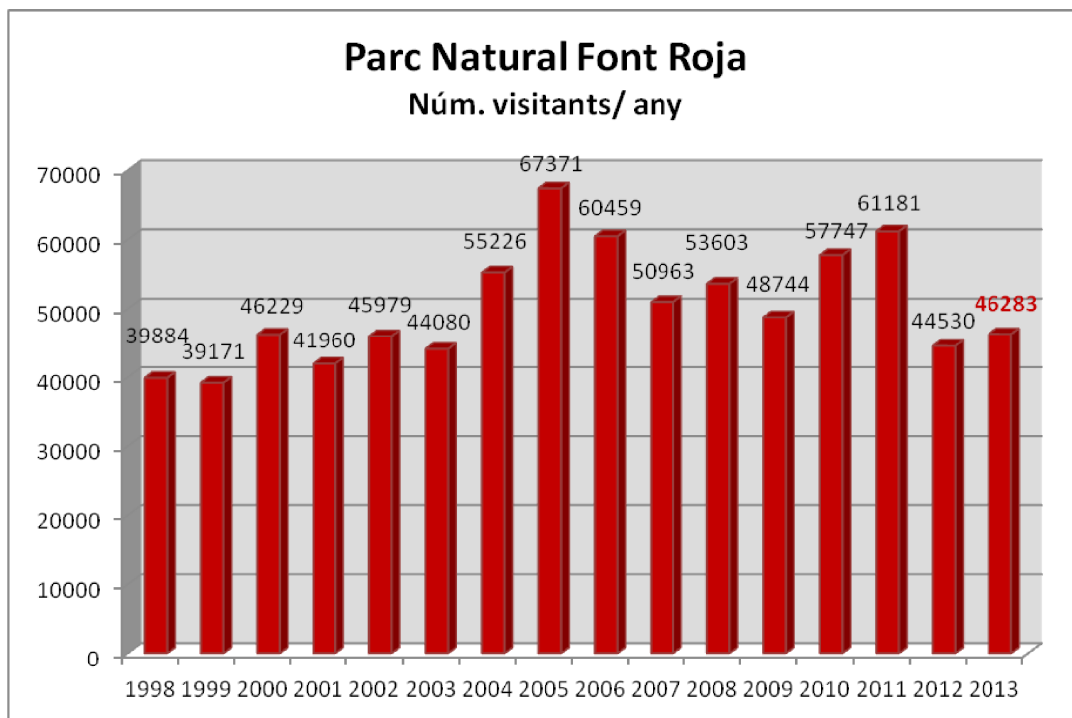
De dimarts a divendres de 9:30 a 14:00.

Dissabtes, diumenges i festius de 9:30 a 14:00

Dilluns tancat

Seguiment i caracterització dels visitants

La implantació del Sistema de Qualitat turística va suposar un seguiment més exhaustiu i detallat dels visitants però es compta amb registres de l'afluència de visitants al Parc des de 1998. A la gràfica següent es presenta el registre de visitants totals des del 1998 fins 2013. Els anys de major afluència (2005 i 2006), es deuen probablement a la inauguració del centre Font Roja Natura al novembre del 2004.

Dades de visitants del Parc Natural entre els anys 1998 i 2013.

L'any 2013 s'han comptabilitzat un total de **46.283 visitants** el que suposa un augment d'un 3,78 % respecte a l'any anterior. Les dades registrades són orientatives i fan referència del visitant que entra al Centre de Visitants, a l'àrea recreativa del Santuari, és a dir, no es compta amb punts de seguiment en una altra zona. Des de 1998 a 2004 en el Centre de Visitants estava situat en els antics xalets, i des de 2004 a l'edifici Font Roja Natura.

Les diferents tipologies en les quals es classifiquen els visitants són les següents:

- Visites Informades: Són els visitants que han sol·licitat informació en el centre de visitants i han sigut atesos pel personal del Parc. Aquests visitants són caracteritzats de forma subjectiva segons la tipologia següent:
  - Jove excursionista
  - Jove turista
  - Adult excursionista
  - Adult turista
  - Jubilat turista
  - Jubilat excursionista
  - Grup familiar turista
  - Grup familiar excursionista
  - Professional

- **Visites Estimades:** Visitants que es comptabilitzen en l'àrea recreativa del Santuari o a qualsevol zona del Parc Natural, sense fer ús dels servicis que oferta el Centre de Visitants.
- **Visites Concertades:** han reservat prèviament el dia per a realitzar alguna de les activitats oferides pel parc (itineraris guiats, xerrades, activitats de promoció, etc.) i són atesos directament pel personal del Parc.
- **Visites Autoritzades:** aquelles que han sol·licitat una autorització per a realitzar un itinerari autoguiat pel Parc o activitats d'estudi.

Tant els grups concertats com els autoritzats s'han posat en contacte amb el Centre de Visitants per a reservar dia. Les reserves de grups es regulen segons la capacitat d'acollida, establerta en un màxim 120 persones al dia. Així s'intenta regular i canalitzar els grups per evitar una saturació dels itineraris oferts. Ressenyar que l'any 2013 s'ha duplicat la quantitat de grups amb visita concertada, passant de 54 a 104 grups, a causa de la visita freqüent (quasi setmanal) del grup concertat de voluntaris Fundació Diagrama, què realitza tasques de manteniment al Parc.

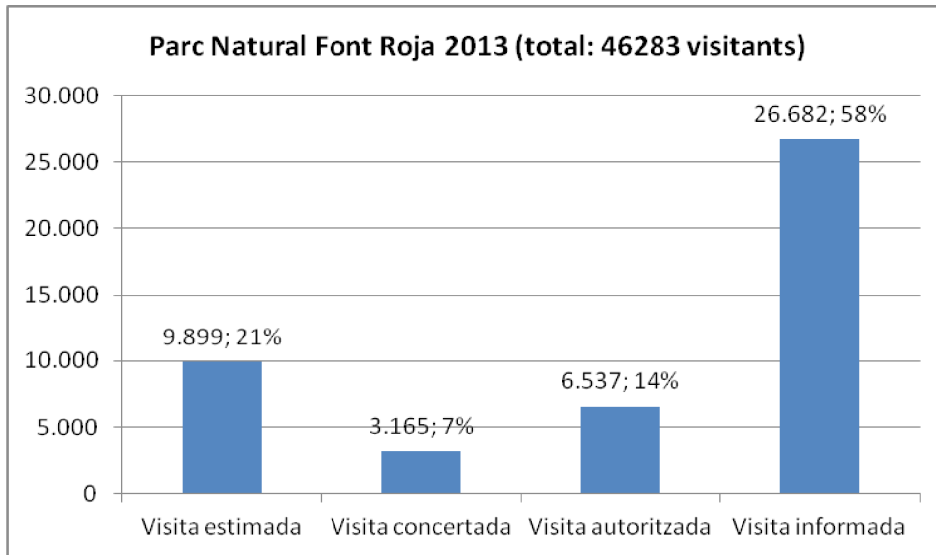
A la taula següent, s'aprecia un clar predomini de les visites informades que suposen, com en anys anteriors, un 58% del total dels visitants. Les visites estimades han sofert una disminució, baixant fins el 21% del total. També cal mencionar que els grups que visiten el Parc de forma autoguiada amb una notificació de la seua visita que representen un 14% del total de visitants, percentatge inferior a l'any anterior que suposava un 15%.

<i>Tipus de visita</i>	<i>Nº de visitants</i> 2012	<i>Nº de grups</i> 2012	<i>Nº de</i> visitants 2013	<i>Nº de grups</i> 2013
Visita estimada	10.170	-	9.899	-
Visita concertada	1.884	51	3.165	104
Visita autoritzada	6.800	146	6.537	141
Visita informada	25.676	-	26.682	-
TOTAL	44.530	197	46.283	245

Comparativa de visites comptabilitzades entre 2012 i 2013

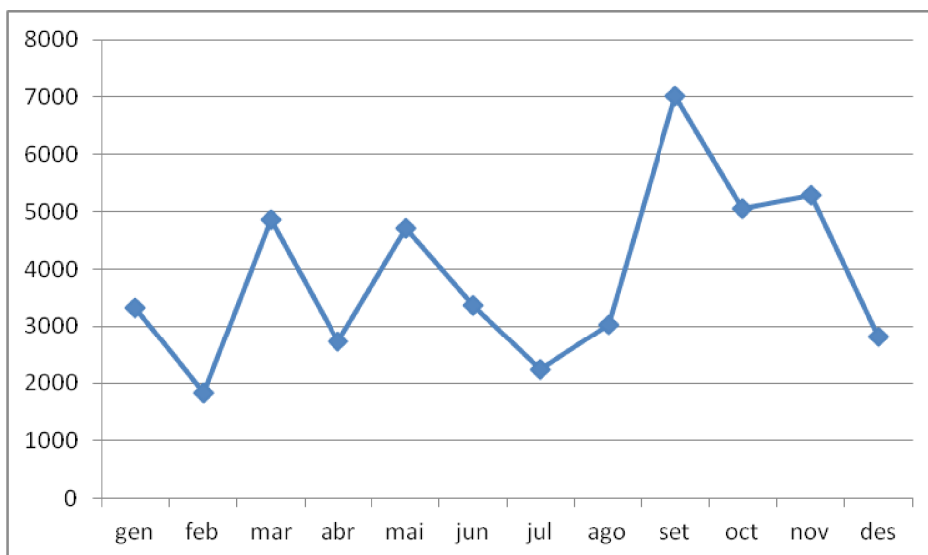
Avaluació i seguiment

A partir de les estadístiques de les dades d'afluència recopilades en 2013 s'ha obtingut el següent gràfic que resumeix els repartiments dels visitants en funció de la seua tipologia.

Tipologia de grups que visiten el Parc Natural, any 2013

Anualment es pot establir una tendència sobre el període de l'any en la qual es visita el Parc Natural, on destaca la primavera i la tardor com a les èpoques preferides per a la visita.

Evolució del nombre de visites al llarg de l'any 2013

6.6.5.2 Enquestes

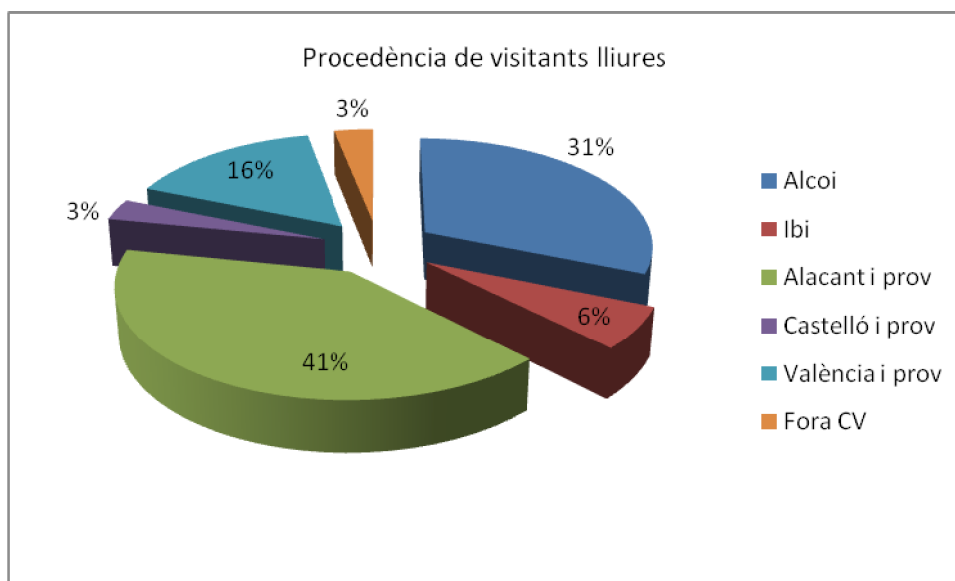
Satisfacció del visitant

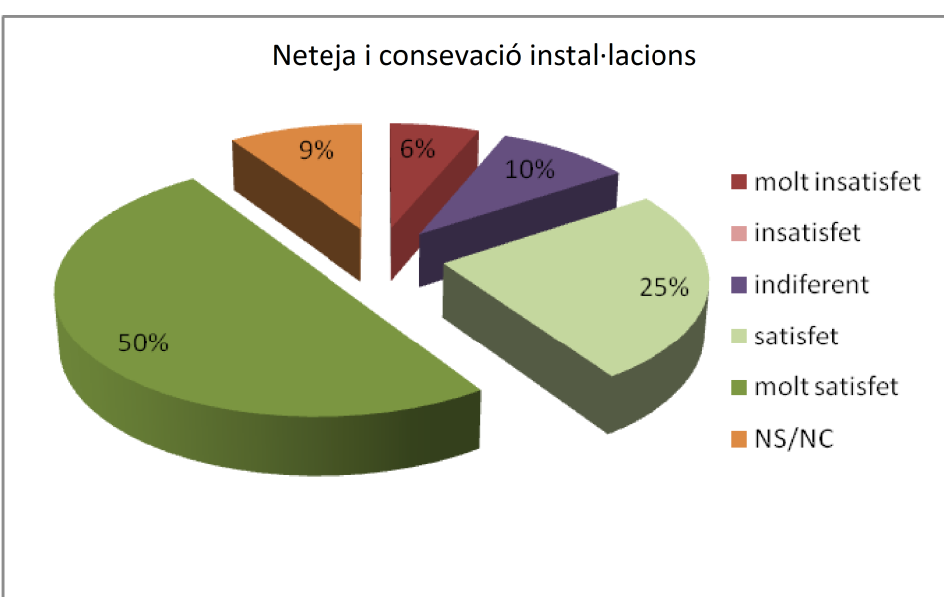
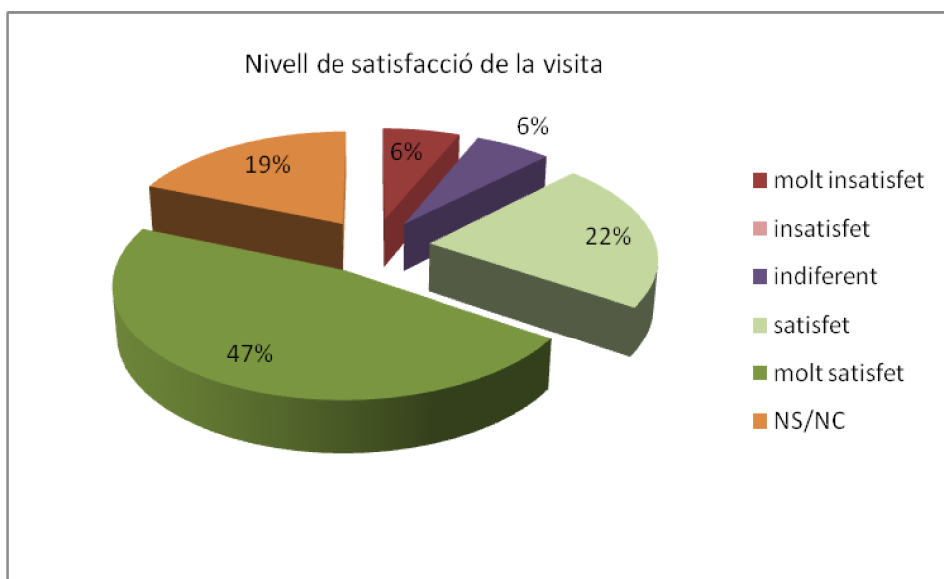
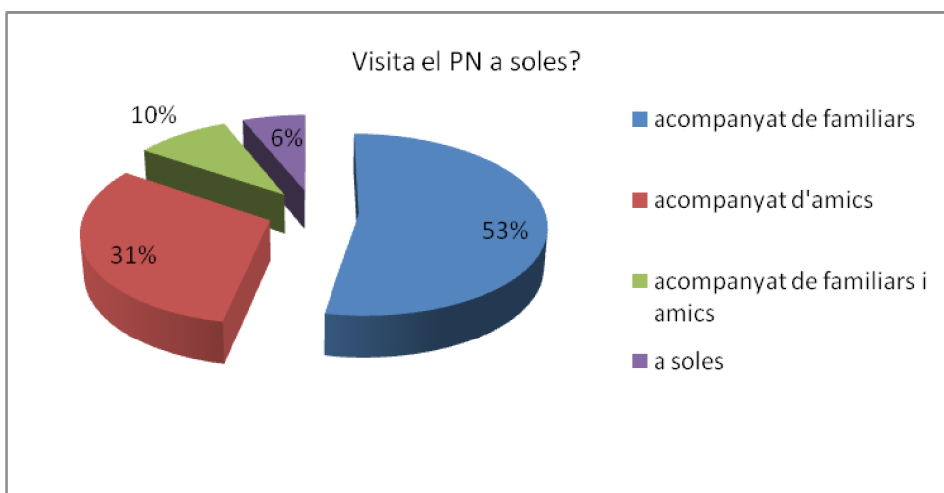
El compromís adquirit amb la norma de la Q de Qualitat Turística implica la necessitat d'avaluar la satisfacció del visitant. Les enquestes d'opinió es consideren ferramentes útils per a conèixer el grau de satisfacció dels visitants. Per a això es disposa de formats d'enquesta per a grups concertats i per a grups no concertats. Des de l'any 2004 s'ha realitzat una anàlisi anual de les enquestes, reflectida en l'acta de revisió del sistema.

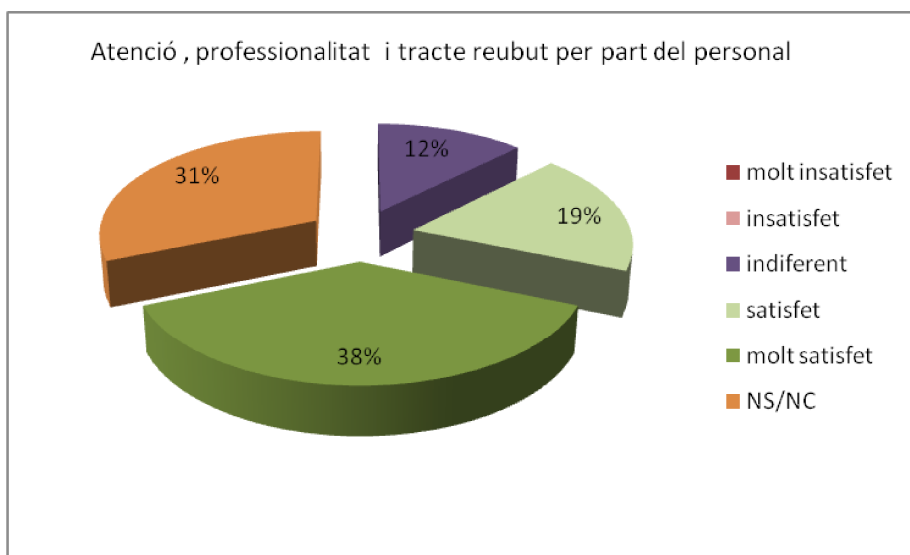
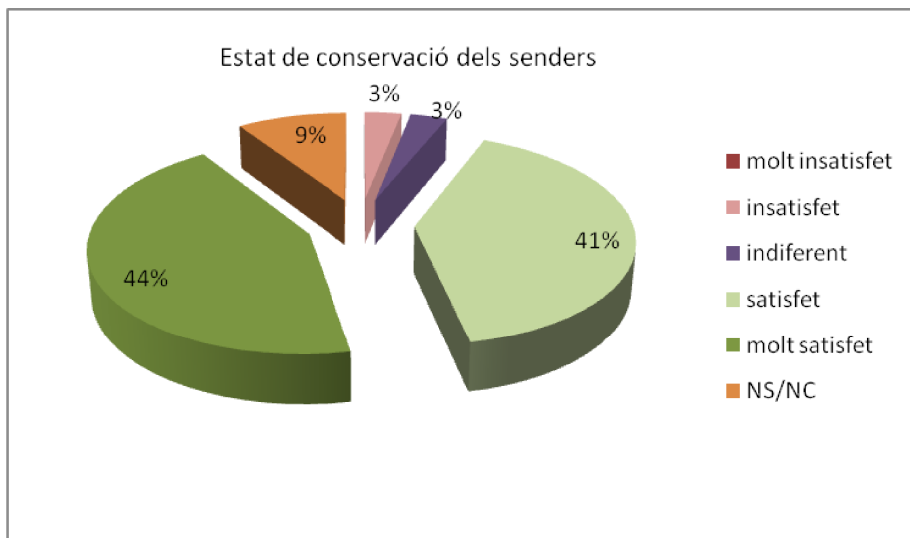
De forma complementària, l'opinió dels visitants s'avalua a través del sistema de reclamacions i suggeriments inclosos com a ferramenta del sistema de qualitat del Parc. L'imprès de reclamació proporciona al visitant l'oportunitat d'expressar la seua visió crítica, queixa, disconformitat, etc, sobre algun aspecte referent a l'ús públic. La via de la reclamació es converteix en una font d'informació valuosa sobre les possibles carències que puguen existir i retroalimenten el sistema a fi d'esmenar-les i continuar treballant en el camí de millora contínua del Parc i la satisfacció del visitant.

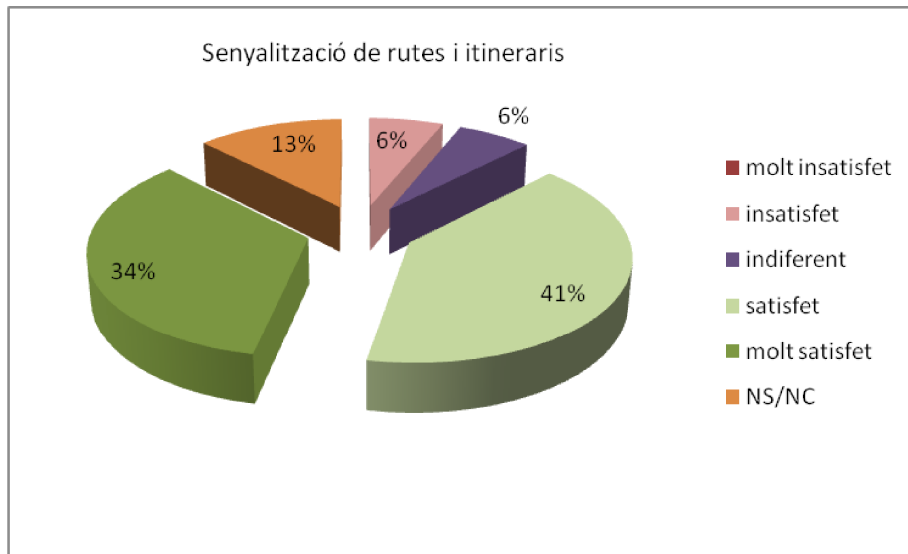
Enquestes visita particular (lliure o no concertada)

En el Centre de Visitants s'ofereix al visitant la possibilitat d'expressar la seua opinió sobre alguns aspectes i a més proposar millores. Per a això es disposa qüestionaris en diversos idiomes (valencià, castellà i anglès) col·locats en la bústia de suggeriments prop de la recepció del Centre. Els resultats per a l'any 2013 provenen de l'anàlisi de **32 enquestes** emplenades de manera voluntària per persones que han visitat el Centre de Visitants i volen manifestar la seua opinió. Les següents gràfiques resumeixen els resultats derivats de l'anàlisi de les enquestes:

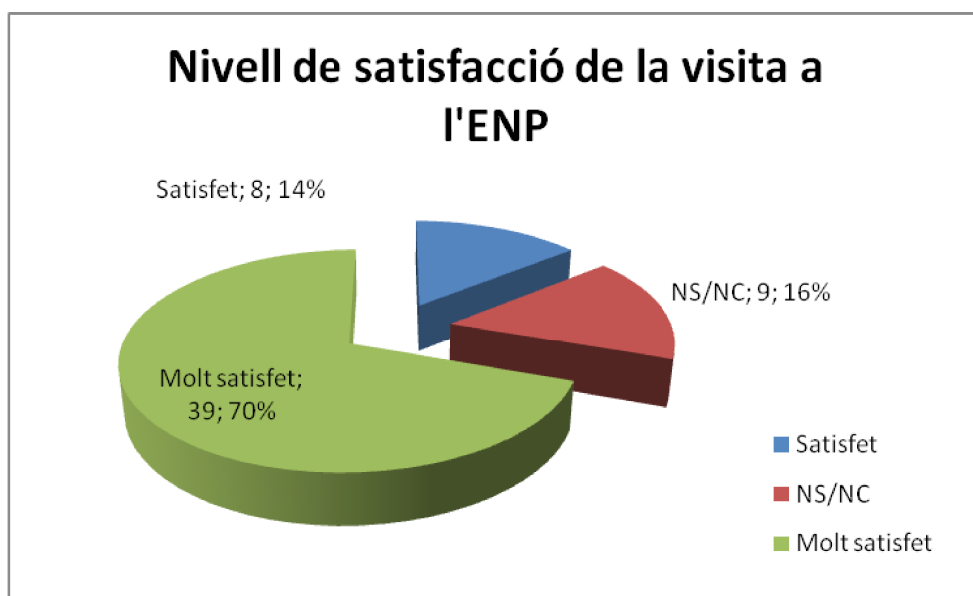

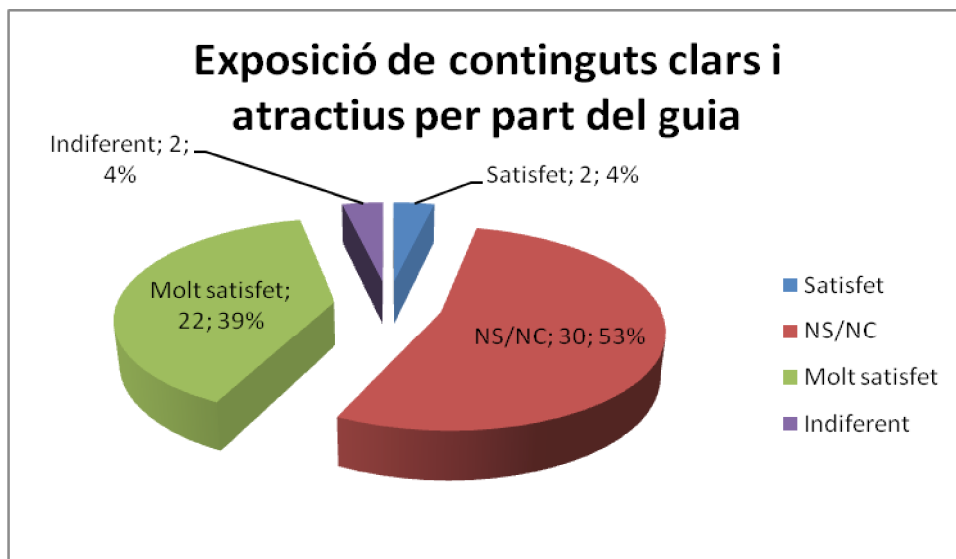

Enquesta vistes concertades

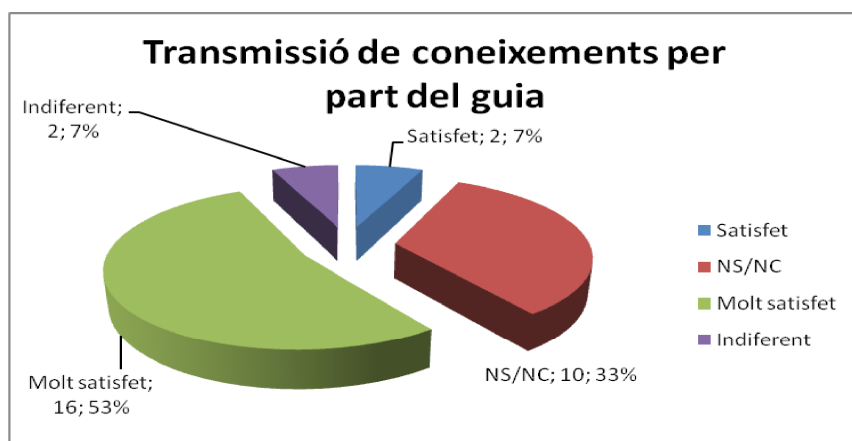
Aquest apartat és el resultat de **50** enquestes de **grups concertats i autoritzats**, que representen un total de 2.376 visitants, emplenades voluntàriament per la persona responsable del grup. Es consideren en aquest cas els grups concertats o autoritzats que fan una visita al Parc Natural i realitza una gestió prèvia de reserva, i posteriorment realitzen alguna activitat guiada pel personal del Parc o de manera autoguiada. Cal assenyalar que, encara que oferim l'enquesta a tots els grups per intentar rebre una opinió sobre la visita, no tots els grups emplenen l'enquesta, per la qual cosa no es correspon el número d'enquestes amb el total de grups concertats. Les següents gràfiques resumeixen els resultats derivats de l'anàlisi de les enquestes:

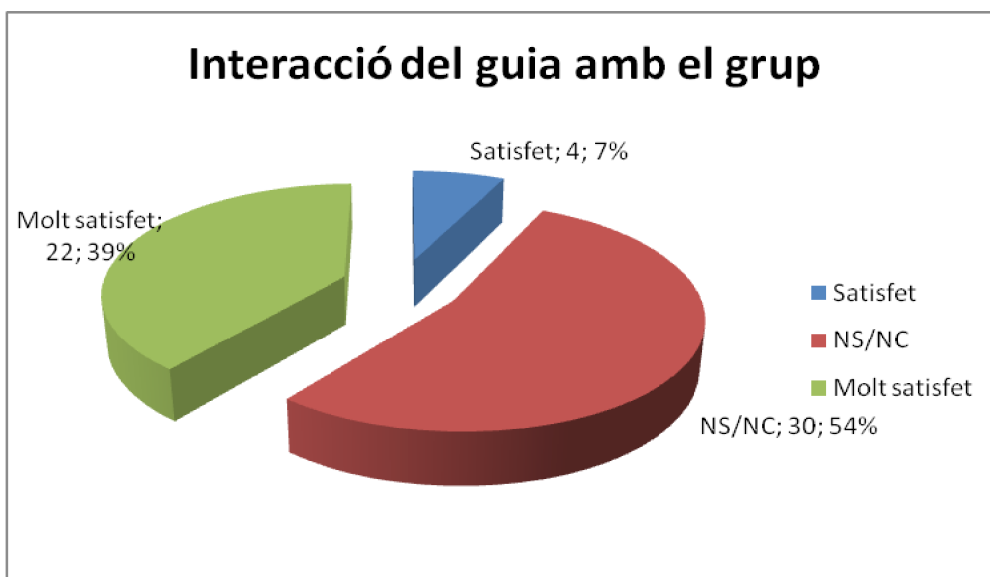
Nivell de satisfacció de la visita al Parc Natural

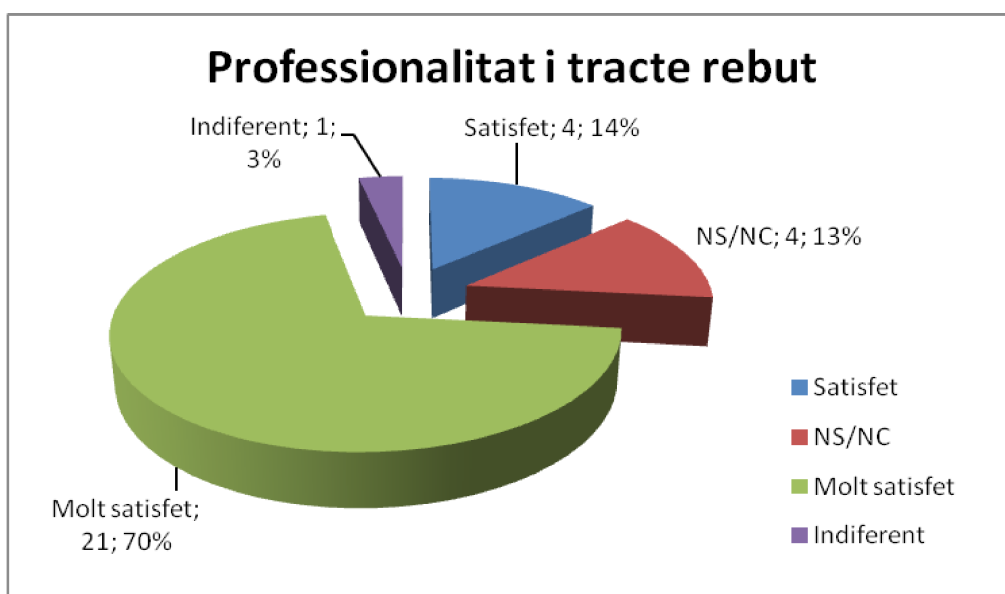
Exposició de continguts clars i atractius per part del guia

Transmissió de coneixements per part del guia

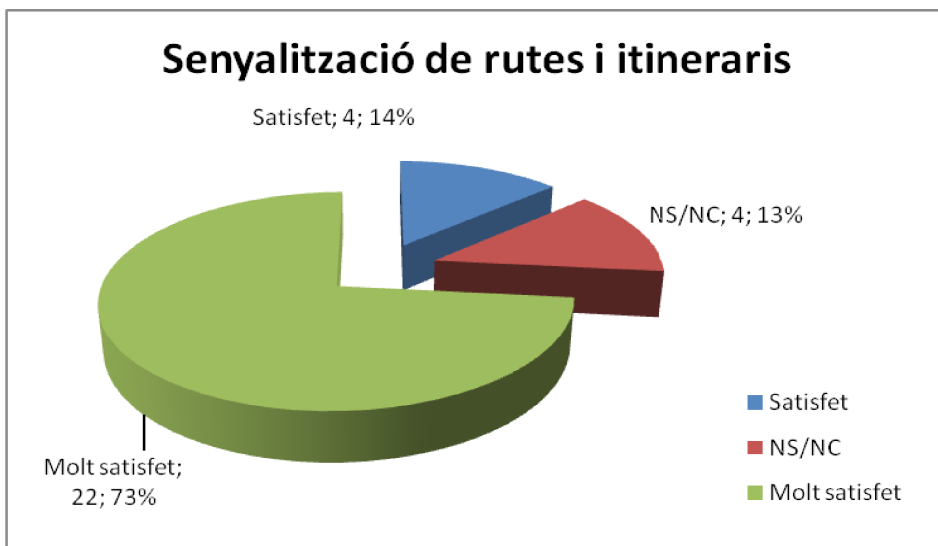

Interacció del guia amb el grup

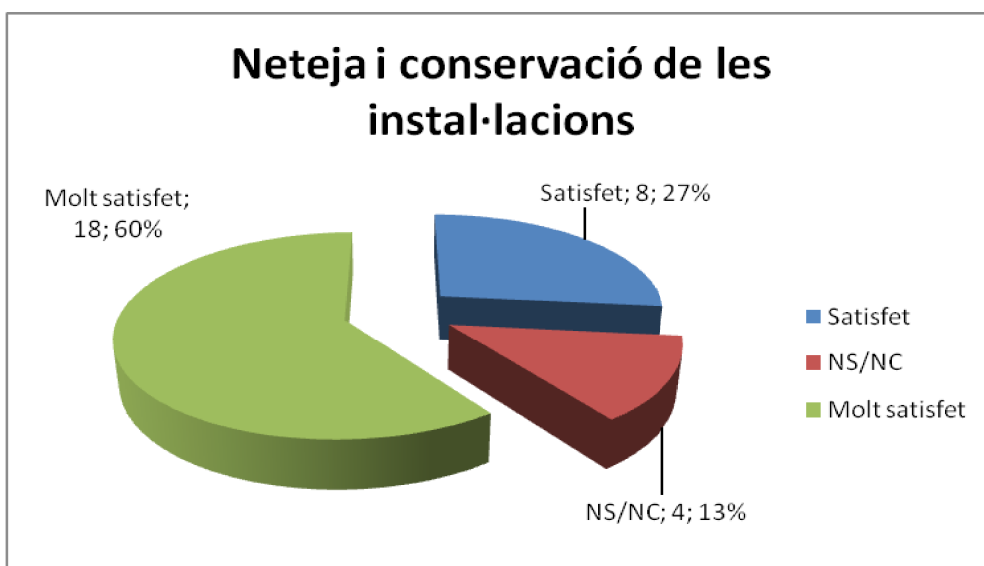

Professionalitat i tracte rebut

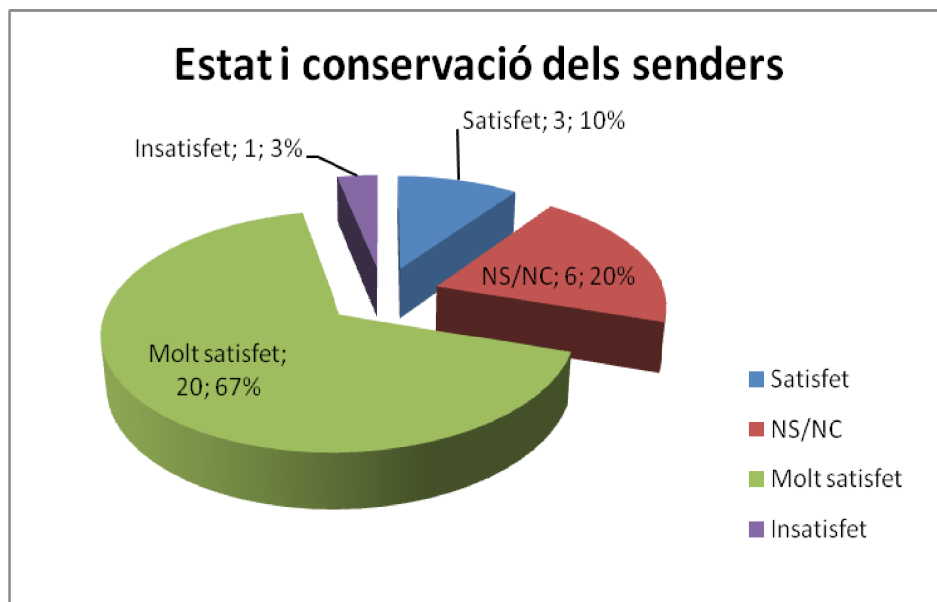

Senyalització de les rutes i itineraris

Neteja i conservació instal·lacions

Estat i conservació dels senders

6.6.5.3 Queixes i suggeriments

Resum

La xarxa d'Espais Naturals Protegits crea un nou procediment de tractament de les queixes i suggeriments realitzades pels visitants, iniciat en 2011. El Parc Natural de la Font Roja l'assumeix dins els procediments assignats pel Sistema de Qualitat i l'aplica de manera activa i ferma.

Objectius específics

- Procediment comú per tal de tractar les queixes i els suggeriments a tota la xarxa d'ENP.
- Oferir al visitant un tracte de qualitat en el moment que interpose una queixa o suggeriment a qualsevol dels ENP de la Comunitat Valenciana.
- Conèixer amb ajuda del sistema de queixes i suggeriments els punts febles per dur a terme una millora contínua dels serveis prestats als visitants.

Actuacions realitzades en 2013

- Aplicació del procediment de Queixes i Suggeriments
- Resolució i contestació al visitant de les queixes o suggeriments plantejats
- Aportació d'aquest procediment com a indicador per al Sistema de Qualitat

Resultats obtinguts

Reclamació /queixa 2013

- 1 Errada en el nom científic d'una espècie animal en una fotografia de l'exposició de fauna
- 2 Vestit taxat de pintura al mirador de la Carrasca

Suggeriment 2013

- 1 Demanda de l'edició de guies de senderisme i BTT pels Parc Naturals de la Comunitat Valenciana, i en concret de la Font Roja
- 2 Reforçar amb més senyals i en una posició més visible de la senyal d'aparcament de vehicles en sentit de la part davantera
- 3 Reforçar amb més senyals i amb major claredat les senyals urbanes d'Alcoi que indiquen l'accés a la Font Roja

6.6.5.4 Informació, vigilància i col·laboració en esdeveniments

Resum

El Parc Natural de la Font Roja col·labora de forma activa en alguns dels esdeveniments que ocorren en el seu àmbit, com són les activitats de Setmana Santa i les romeries de la Font Roja i la de Sant Antoni.

Objectius específics

- Compatibilitzar les activitats organitzades amb la conservació de l'entorn i amb els altres usos del Parc Oferint un servei de màxima qualitat al visitant.
- Col·laboració amb les entitats organitzadores i col·laboradores en la organització i desenvolupament dels distints actes que se celebren.
- Realitzar tasques d'informació i vigilància preventiva per evitar danys i activitats no permeses.
- Condicionament de les àrees on se celebren els actes i edificis i instal·lacions que ocupen les distintes entitats.
- Tasques d'informació, assessorament i acompanyaments prèvies als esdeveniments.
- Garantir la seguretat dels visitants.

Actuacions realitzades en 2013

- En 2013, com ve realitzant-se tradicionalment, s'ha col·laborat en les dues romeries que se celebren al Parc: la romeria a la Font Roja i romeria de Sant Antoni (anul·lada per l'oratge, però s'ha treballat en els preparatius)
- Informació i vigilància preventiva durant el dies de la Setmana Santa a les distintes àrees d'ús públic on es concentren els visitants.

- Assistència a la Romeria a la Font Roja 2013. Col·locació de cartells informatius, atenció i informació al visitant, tasques de vigilància preventiva, coordinació i intendència d'activitats problemes sorgits. Treballs previs de coordinació a la Romeria a la Font Roja.
- Subministrament de llenyes a les barbacoes de Sant Antoni, durant la Setmana Santa per evitar el desproveïment i la cerca de llenya i danys a la vegetació pels usuaris.
- Desbrossaments i condicionament de les zones de Sant Antoni on se celebra la Romeria. Subministrament de llenyes per a les fogueres.

Resultats obtinguts

- La minimització i correcció dels efectes negatius que es deriven de la celebracions realitzades. Garantir la seguretat dels visitants.
- La celebració dels esdeveniments amb el recolzament i la col·laboració conjunta del Parc Natural, l'Ajuntament d'Alcoi i altres entitats organitzadores.

7 DIRECCIÓ I ORGANITZACIÓ GENERAL

7.1 Gestió Administrativa

L'Oficina Tècnica del Parc Natural du a terme una gestió administrativa interna i externa dels temes relatius a la gestió de visites, tràmit d'autoritzacions, subvencions, registre de documentació, ús públic, relació amb propietaris, etc.

El Sistema de Qualitat pel qual el Parc es troba certificat exigeix un control de la documentació tant interna com externa i un sistema per a la gestió dels processos de treball desenvolupats en l'Oficina. Per això el Parc en el seu moment va posar a punt una sèrie de procediments que determinen en quina mesura s'han d'escometre totes les tasques administratives que, de forma contínua, es van actualitzant per a adaptar-se a noves necessitats de l'Equip Tècnic. S'ha establert una planificació anual de les activitats per als treballs de l'Equip Tècnic i la Brigada de Conservació i Manteniment segons les diferents Àrees de Gestió.

De forma periòdica Responsable de la Dinamització manté reunions de coordinació amb l'Equip Tècnic i el capatàs de la Brigada de Conservació i Manteniment. En algun cas, el tipus de reunió i la seua estructura ve establida en el Sistema de Qualitat. A continuació s'exposen la relació de reunions celebrades a l'any 2012:

Tipus de reunió	Periodicitat	Núm. /any	Assistents
Ordinària del Comitè de Qualitat	Mensual	12	Responsable Dinamitzador Equip Tècnic
Seguiment d'Objectius i Indicadors*	Quadrimestral	2	Responsable Dinamitzador Equip Tècnic Responsable Brigada
Revisió anual Sistema de Qualitat*	Anual (gener)	1	Responsable Dinamitzador Equip Tècnic Responsable Brigada
Previsió treballs de la Brigada Conservació i Manteniment	Mensual	12	Responsable Dinamitzador Responsable Brigada Coordinador Brigada Personal requerit
Vinculada a projecte i altres tasques de coordinació	Variable	8	Equip Tècnic Personal vinculat

Reunions celebrades en 2013

*Reunions de caràcter obligatori pel Sistema de Qualitat Q exigides segons la Norma UNIX 187002:2008 ENP

Serveis oferts per l'Oficina Tècnica del Parc Natural

- Redacció de pre-informes tècnics sobre gestió, autoritzacions de determinades activitats, etc.
- Resposta a diferents consultes realitzades a través de la bústia de suggeriments de la pàgina web o de forma directa al correu electrònic del Parc Natural.
- Redacció de cartes de resposta a reclamacions interposades al Parc.
- Redacció de cartes de comunicació d'incidències a les entitats responsables de determinades instal·lacions i/o servicis.
- Control de documentació relativa a registres de la qualitat com per exemple, registre de neteja, de telefonades, registres d'entrada i eixida de documents, incidències /no conformitats, legislació, etc.
- Gestió del fons documental del Parc, servici de préstec i devolucions de la biblioteca.
- Redacció i arxiu d'actes de reunions ordinàries, de seguiment i revisió del Sistema Q.
- Realització d'auditories internes i redacció d'informes d'auditories.
- Redacció pla d'accions correctores derivades de les auditories.
- Creació i actualització de documentació relativa al Sistema de Qualitat: procediments, formats, registres, fitxes, etc.
- Arxiu i incorporació de dades arreplegades enquestes de satisfacció en la base de dades corresponent.
- Redacció d'autoritzacions relatives a itineraris, activitats, circulació de vehicles, etc.
- Obtenció i arxiu de factures de despeses i revisions periòdiques d'instal·lacions del centre de visitants com a extintors, ascensor, equips de climatització, etc.

Tasques desenvolupades pel Tècnic mitjà d'Espais Naturals Protegits de la Unitat de Gestió

Des d'octubre de 2013

- Tramitació d'expedients de la Direcció Territorial relacionats amb el Parc Natural de la Font Roja (realització d'informes, sol·licituds de consultes, petició d'informació, visites de camp, realització de resolucions, etc.).
- Gestió i seguiment d'expedients amb els diversos tècnics i institucions existents al territori (Conselleria de Governació, Tècnic de l'Ajuntament Alcoi, Tècnic comarcal, Agents Mediambientals, etc.).
- Recollida i tramitació del correu postal del Parc Natural.
- Tramitació d'expedients relacionats amb l'ús públic del PN Font Roja: activitats científiques, activitats esportives, etc. Registre, inici d'expedients als SS.TT. i resolució.
- Tramitació i resposta de correus electrònics relacionats amb l'ús públic i informació relacionada amb el Parc Natural.
- Recolzament al funcionament del Centre de Visitants del Parc Natural (transport de material, informació dels expedients tramitats, etc.)
- Control de treballs de la Brigada de Conservació i Manteniment (reunió mensual, visita a les actuacions, treballs puntuals conjunts, etc.).

- Tramitació de sol·licitud de propietaris de PN Font Roja (segons Conveni) Coordinació de la Brigada per a la realització dels treballs derivats, si escau.
- Recolzament al funcionament de la Brigada de Conservació i Manteniment (transport de materials, etc.).

7.2 Gestió recursos

A banda dels **recursos humans** ja comentats en l'apartat *1.1 Personal del Parc*, el Parc Natural del Carrascal de la Font Roja en 2013 compta amb els següents **recursos materials**:

- Centre de Visitants: recepció, oficina tècnica, direcció, sala de reunió - biblioteca, serveis públics i espai expositiu. Amb el material fungible i d'oficina relacionat amb les tasques de gestió (equips informàtics, telèfon, mobiliari, etc)
- Instal·lacions de la Brigada de Conservació i Manteniment: taller, vestuaris, magatzems de maquinària, de ferramentes i de material d'obra.
- Vehícles: Nissan Terrano II (Direcció), Nissan Terrano II (Equip Tècnic), Nissan Terrano II i Land Rover (Brigada de Conservació i Manteniment)
- Viver forestal Font Roja

7.3 Relacions i col·laboracions amb diferents organismes

7.3.1 Conveni edifici Font Roja Natura

Conveni de col·laboració entre la Generalitat Valenciana a través de la Conselleria de Territori i Vivenda, l'Excm. Ajuntament d'Alcoi, la Universitat d'Alacant i Caja Mediterráneo per a l'adequació i posada en funcionament d'un centre d'investigació, difusió i interpretació dels valors ambientals de l'espai natural del Parc Natural del Carrascal de la Font Roja. Alcoi, 29 de novembre de 2004.

7.3.2 Col·laboració amb el CEMA - Font Roja

Cal ressenyar la col·laboració amb l'entitat del CEMA Font Roja, gràcies a la qual s'han pogut dur a terme diverses activitats, així com la coordinació en el funcionament conjunt de l'Edifici Font Roja Natura.

A l'apartat d'*Annex* es poden consultar les activitats fetes per aquesta entitat

7.3.3 Col·laboració amb la Universitat d'Alacant

També existeix una relació estreta amb l'**Estació Científica Font Roja Natura (Alcoi)-Universitat d'Alacant** per a la realització d'algunes activitats de manera conjunta, i la coordinació en el funcionament conjunt de l'Edifici Font Roja Natura

Igualment l'**Estació Científica Sant Pasqual – Torretes (Ibi)** també coordina amb el Parc Natural de la Font Roja diferents tasques realitzades.

7.3.4 Col·laboració amb els Ajuntaments locals

7.3.4.1 Col·laboració amb Excm. Ajuntament d'Alcoi

Conveni de col·laboració amb l'Excm. Ajuntament d'Alcoi, gràcies al qual aquest Espai Natural té assignat un guarda municipal a l'àrea recreativa del Santuari.

Contacte i col·laboració amb el Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Alcoi per tractar aspectes relacionats amb les àrees recreatives de Sant Antoni i el Santuari, el funcionament de l'edifici Font Roja Natura i altres projectes conjunts.

7.3.4.2 Col·laboració amb Excm. Ajuntament d'Ibi

Contacte i col·laboració amb el Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Ibi

7.3.5 Col·laboració amb Oficina Comarcal - Agents Mediambientals

*Informe presentat pels Agents Mediambientals assignats al Parc Natural, Vicente López Saborit i Mª Jesús Sanchis Carles:

Durant l'any 2013, els agents mediambientals de la Comarca de l'Alcoià han exercit una sèrie de funcions i tasques dins dels límits del Parc Natural del Carrascal de la Font Roja i la seua àrea d'esmortiment, unes per pròpia iniciativa i altres concretes encomanades pel Cap de Comarca, per la Direcció Territorial o per la Direcció General del Medi Natural, entre les que cal destacar:

- Serveis d'informació, control i de vigilància en general
- Control i seguiment de projectes sotmesos a estimació o avaluació d'impacte ambiental: construcció de l'autovia A-7, instal·lació de línies elèctriques en la zona de Santa Maria – Barranc dels Molins i vivendes unifamiliars aïllades.
- Seguiment de construccions i altres infraestructures sotmeses a llicència.
- Informe, gestió i seguiment dels expedients de tractaments silvícoles i aprofitaments forestals.
- Informe i seguiment dels expedients d'autorització d'assentaments apícoles.
- Informe i seguiment dels expedients d'autorització de proves esportives o de recreació.
- Control i seguiment de les condicions per al desenvolupament de les activitats d'investigació científica autoritzades.
- Control de neteja de cunetes per mitjà de desbrossament.
- Control de les persones autoritzades per l'Ajuntament d'Alcoi per a la retirada de restes de poda i arbres caiguts en la muntanya pública Sant Antoni.
- Campanya informativa anual (verbal i a través de cartells) sobre les condicions a complir i prohibicions en l'aprofitament de bolets. Advertències a persones que accedeixen a arreplegar bolets sense autorització escrita del propietari del terreny o que utilitzen ferramentes i útils no autoritzats.
- Informes periòdics sobre l'estat de l'àrea recreativa de Sant Antoni.

- Servei de vigilància en actes d'afluència massiva (romeries, activitats esportives, etc.).
- Serveis especials en Setmana Santa i Pasqua per al control d'acampades, cremes i ús de les àrees recreatives, fonamentalment en èpoques amb màxim risc d'incendis forestals.
- Precintat de llocs habilitats per a cuinar amb foc (paellers) en preemergència per alerta 3 d'incendis forestals.
- Informe de l'estat, i control periòdic del nivell d'ompliment dels depòsits d'aigua aptes per a l'extinció d'incendis forestals en l'àmbit del Pla de Prevenció d'Incendis forestals del Parc.
- Informe i seguiment de les pràctiques de la Brigada Rural d'Emergències de la Font Roja.
- Control dels tractaments silvícoles sota el traçat de línies elèctriques.
- Servei per a la informació a ciclistes i conductors de les limitacions i/o prohibicions sobre la circulació de vehicles en el parc natural i la seua àrea d'esmortiment.
- Serveis generals de vigilància i inspecció relatius a la caça, i servicis de control de furtius.
- Control del compliment de les autoritzacions per a la captura de raboses en vedats de caça i dels permisos per a realitzar "acostament".
- Control de les batudes autoritzades.
- Investigació i servicis de vigilància a causa de diferents enverinaments de fauna.
- Arreplega de fauna viva o morta i entrega al Centre de Recuperació de Fauna de Santa Faç.
- Seguiment de nidificació de rapinyaires.
- Participació en el seguiment d'aus comunes reproductores d'Espanya.
- Recollida de cites d'albiraments de flora i fauna i enviament al Banc de Dades de Biodiversitat.
- Censos de la població d'amfibis en la reserva de fauna de Torretes – Font Roja.
- Control i seguiment de l'estat dels línies elèctriques i torres/pals que no tenen mesures per a evitar l'electrocució d'aus, o que les tenen deteriorades.
- Revisió de l'estat de les microreserves de flora.
- Control de l'albirament d'algunes espècies de fauna cinegètica per a diferents estudis (perdiu)
- Recopilació d'informació sobre arbres monumentals i/o singulars.
- Localització de flora exòtica invasora i gestió de la seua eradicació.
- Captura de *Leptoglossus occidentalis* per a l'estudi de la seua biologia.
- Prospecció fitosanitària anual per a la comprovació de l'estat sanitari de les masses forestals i per a la detecció de plagues i malalties.
- Campanya anual de seguiment de *Lymantria dispar* amb verificació setmanal de les captures obtingudes en les trapes dotades amb feromones.
- Prospecció de zones de risc per a la detecció del nematode de la fusta del pi.
- Instructors d'alumnes en les fases pràctiques dels seus estudis de Formació Professional de Grau Mitjà (Treballs Forestals i Conservació del Medi Natural) i de Grau Superior (Gestió i Organització dels Recursos Naturals i Paisatgístics)

- Denúncies: Tinença d'un porc senglar en captivitat sense autorització (1); Caça i comís d'un radiocaset (1); Circulació amb bicicleta per lloc no habilitat per a això (1); Incendi per crema agrícola, fora del període autoritzat i en preemergència per alerta 3 d'incendis (1)
- Informes: Investigació enverinaments de gossos (6); Substitució d'una reixa metàl·lica denunciada anteriorment (1); Instal·lació de tanca en finca agrícola (1); Afecció de diversos rodals de pins en la muntanya pública Sant Antoni per possible malaltia o fisiopatia (1); Visites d'inspecció per a comprovar l'estat de construccions denunciades encomanat pel Servei de Règim Jurídic i Inspecció Territorial (4); Acta de posada en llibertat d'un porc senglar que romania engabiat (1); Ratificació expedient per incendi forestal (1); Acta d'inspecció i informe com a conseqüència de sol·licitud de visita per part del D.G. del Medi Natural per a comprovar l'execució de la restauració de camí denunciat (1); Modificació de l'estimació d'impacte ambiental de la línia elèctrica de Sta. Maria (1); Detecció de diverses vies d'escalada (1); Electrocutió d'un mussol en un suport de línia elèctrica (1); Estat ruïnós de diverses construccions (2); Estat de les tolles per a amfibis en la Reserva de Fauna de Torretes (Ibi) (1); Construcció de bassa de reg i estructura sense llicència (2); Estat dels depòsits/basses d'aigua aptes per a l'extinció d'incendis forestals (1); Control d'ompliment dels depòsits (7).

7.3.6 Alumnes en pràctiques

Centre Educatiu	Núm. Alumnes	Formació	Període	Hores
EFA La Malvasia (Llombai)	2	Cicle Formatiu Forestal de grau superior	oct-nov 2013	80

8 FORMACIÓ

El Parc disposa d'un Pla de Formació emmarcat en el Sistema de Qualitat amb el qual es gestiona i es registra la formació que reben els Tècnics, el personal de la brigada de Conservació i Manteniment i el Responsable de la Dinamització.

8.1 Formació interna

No hi ha cap curs formatiu

8.2 Formació externa

Personal de la Brigada de Conservació i Manteniment rep formació sobre *Rics Laborals*. Servei de la Mutua Umivale. Juny 2013

Personal de la Brigada de Conservació i Manteniment, i de l'Equip Tècnic rep formació sobre *Curs de manipulador de plaguicides i productes fitosanitaris, nivell bàsic*. CEMA Font Roja. Desembre 2013

Personal de l'Equip Tècnic assisteix al *Congrés Nacional d'Anelladors* a San Sebastián. SEO. Novembre 2013

9 RESUM ECONÒMIC 2013

9.1 Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient

9.1.1 Inversions al Parc Natural de la Font Roja 2013

TIPUS D'ACTUACIÓ	DETALL	INVERSIÓ	TOTAL 2013
MANTENIMENT CONSERVACIÓ	Pla de prevenció contra incendis forestals	172.966,88 €	321.295,64 €
	Brigada de Biodiversitat	29.405,68 €	
	Brigada de Conservació i Manteniment	118.923,08 €	
ÚS PÚBLIC	Equip de Promoció, investigació i treballs tècnics	56.592,80 €	56.592,80 €
PROJECTES SINGULARS	Assistència tècnica, redacció de projectes, control, vigilància i coordinació de seguretat i salut en l'execució de les obres. (Conveni La Caixa)	6.277,78 €	70.186,44 €
	Subvencions i ajudes forestals (voluntariat)	14.848,94 €	
	Restauració dels ecosistemes autòctons del Parc Natural de la Font Roja (Conveni La Caixa)	4.659,72 €	
	Hidrotècnies per al control de l'erosió i reforestació al M.U.P. Sant Antoni (Conveni La Caixa)	40.000,00 €	
	Assistència tècnica, redacció de projectes, control, vigilància i coordinació de seguretat i salut en l'execució de les obres (Conveni La Caixa)	4.400,00 €	
TOTAL			448.074,88 €

9.2 Altres entitats

9.2.1 Ajuntament d'Alcoi

L'Ajuntament d'Alcoi ha realitzat inversions al Parc Natural sufragant les despeses de l'edifici Font Roja – Natura, on es troben ubicades les dependències del Centre de Visitants de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, del CEMA – Font Roja - Alcoi i de l'Estació Científica Font Roja Natura de la Universitat d'Alacant. També es fa càrrec de les despeses de manteniment, diverses obres o serveis de subministrament de material en diferents actuacions al Parc Natural o la seua àrea d'influència.

Concepte	Quantitat €
Inversions Àrea recreativa de Sant Antoni (Font Roja)	1.743,32€
Inversions Santuari i àrea recreativa del Parc Natural de la Font Roja	3.818,56€
Inversions Paratge Natural Municipal del Racó de Sant Bonaventura-Els Canalons	7.184,98€
Inversions diverses (que afecten al Parc i a altres)	6.724,01€
Inversió Total 2013	19.470,87 €

Inversions any 2013. Ajuntament d'Alcoi

9.2.2 Ajuntament d'Ibi

L'Ajuntament d'Ibi: inversió l'any 2013 , sense dades

9.2.3 CEMA Font Roja – Alcoi

El CEMA Font Roja – Alcoi ha realitzat, mitjançant diverses activitats i esdeveniments organitzats al Parc, una inversió en 2013 de **80.762,44 €**

9.2.4 Universitat d'Alacant

La universitat d'Alacant té dues estacions científiques independents entre sí dins del mateix Parc Natural i del seu àmbit d'influència, que desenvolupen diferents activitats i estudis:

- Estació Científica Font Roja Natura: inversió l'any 2013, sense dades
- Estació Científica Torretes: inversió l'any 2013, sense dades

9.2.5 Altres membres Consell Rector

Representant de propietaris

Informe aportat per José Luis Ferrándiz (Mas del Baró)

RESUMEN APROXIMADO DE LOS TRABAJOS REALIZADOS EN LAS MASIAS LA PAZ Y EL BARO, AÑO 2013

- 1- Arreglo del carril que sale de la carretera asfaltada Alcoy- Ermita S. Antonio y pasando por las Masías la Paz y El Baro baja a la carretera asfaltada Alcoy – Font Roja motivado por fuertes lluvias y granizo a principios de Otoño que dejo trozos cortados al paso de vehículos y hubo que reparar así como limpiar las cunetas. El trabajo lo realizo José López Motos y el importe 24 horas x 35 euros/h = 840 euros + 21% iva = 1.016,40 euros . Factura pendiente de cobro y presentado en la dirección del Parque.*
- 2- Limpieza de canales de desagüe de los carriles y arreglo de peraltes, para desviar el agua, valor aproximado 1.200 euros ejecutado por medios propios.*
- 3- Poda y limpieza de zonas circundantes de bancales y carriles, valor aproximado 9.000 euros. Ejecutado por medios propios (los restos no aprovechables fueron triturados por la brigada y desconozco como valorar esto).*
- 4- Labranza y siembra de aproximadamente 12 hectáreas, costo total de 5.400 euros realizado por medios propios.*
- 5- Mantenimiento y traslado de casetas y alimentado de comederos para caza ejecutado por medios propios, valor aproximada 400 euros.*
- 6- Recogida y traslado de leña para uso de las masías, realizado por medios propios, valor aproximado 900 euros*
- 7- Adquisición de cámaras de fotos de disparo automático para controlar el furtivismo, adquiridas por medios propios, valor aproximado 750 euros*

10 PREVISIÓ D'ACTUACIONS I PROJECTES ANY 2014

10.1 Inversions previstes al Parc Natural de la Font Roja 2014

TIPUS D'ACTUACIÓ	DETALL	INVERSIÓ	TOTAL 2014
MANTENIMENT I CONSERVACIÓ	Pla de prevenció contra incendis forestals	172.966,88 €	303.669,98 €
	Brigada de Biodiversitat	29.405,68 €	
	Brigada de Conservació i Manteniment	101.297,42 €	
ÚS PÚBLIC	Equip de Promoció	53.702,97 €	53.702,97 €
PROJECTES SINGULARS	Assistència tècnica, redacció de projectes, control, vigilància i coordinació de seguretat i salut en l'execució de les obres. (Conveni La Caixa)	4.625,00 €	41.625,00 €
	Restauració dels hàbitats i tractaments de control de l'erosió i reforestació (Conveni La Caixa)	37.000,00 €	
TOTAL			398.997,95 €

10.2 Actuacions previstes per al 2014

Com a conseqüència de la reestructuració del personal del Parc Natural de la Font Roja i del Parc Natural de la Serra de Mariola, i per tal d'optimitzar els recursos existents, per a l'any 2014, l'àmbit de treball i actuació s'amplia a la **Unitat de Gestió** que compren els Parcs Naturals de la Serra de Mariola i el Carrascal de la Font Roja, i els Paisatges Protegits del Maigmó, la Solana de Benicadell i el Serpis.

Principals actuacions previstes a desenvolupar durant l'any 2014:

Programa Conservació de Flora i Hàbitats

- Viver de producció de planta forestal de la Font Roja.
- Recuperació de l'entorn agrícola del mas de Celedón i de Tetuan

Programa de Conservació de Fauna

- Control de punts d'aigua i abeuradors para la fauna existent

Programa Adquisició i Millora del Coneixement

- Herbari fotogràfic
- Banc de Dades de la Biodiversitat de la Comunitat Valenciana - BDBC
- Fotoidentificació d'invertebrats
- Atropellaments de vertebrats a la carretera d'accés al Parc Natural

Programa de desenvolupament socioeconòmic

- Marca "Parcs Naturals"

Programa de Voluntariat

- Fundación Diagrama

Planificació i Gestió de l'ús Públic

- Gestió dels procediments i tràmits exigits al Manual de Qualitat per a la distinció de la **Q de Qualitat Turística**, com a marc per a la gestió de l'ús públic al Parc Natural del Carrascal de la Font Roja

Programa d'Atenció al Visitant i Rutes

- Atenció personalitzada i recompte de visitants al Centro de Visitants
- Atenció a grups concertats autoritzats (autoguiats)
- Valoració d'enquestes de satisfacció, queixes i reclamacions.
- Atenció a la bústia de queixes/suggeriments del visitant

Programa de Comunicació i Divulgació

- Redacció i elaboració de la Memòria de Gestió 2013
- Col·laboració en esdeveniments (Setmana Santa, romeria, exposicions, etc.)
- Col·laboració en activitats conjuntes realitzades en l'Edifici Font Roja Natura
- Elaboració del dossier de premsa anual.
- Dotació de continguts de la pàgina web del Parc Natural
- Dotació de continguts de la pàgina Facebook del Parc Natural

Programa d'Educació Ambiental

- Servei de vistes guiades - d'acollida per als Centres Escolars

Programa de Promoció i Interpretació del Patrimoni

- Realització d'activitats mensuals de promoció del Parc Natural
- Realització d'activitats de promoció del Parc Natural en Setmana Santa dins la promoció de la Xarxa de Parcs Naturals "Pasqua als Parcs"
- Realització d'activitats de promoció del Parc Natural com a "Parc Natural del Mes" previst per a octubre 2014

Programa de manteniment d'equipaments

- Neteja i recollida de deixalles en zones d'ús públic
- Adequació d'equipaments a les àrees recreatives
- Adequació i manteniment de camins i senders

Altres gestions

- Gestió administrativa, assistència tècnica i col·laboració amb propietaris de finques privades a l'àmbit del Parc Natural.
- Seguiment d'empreses concessionàries de serveis al centre de visitants (neteja, consum de llum, control d'ascensor, extintors, etc.).
- Regulació i col·laboració amb investigacions científiques
- Col·laboració amb altres entitats: CEMA Font Roja, Universitat d'Alacant, Ajuntament d'Alcoi i Ajuntament d'Ibi
- Gestions relacionades amb el Consell Rector

11 Annexo

*Documents adjunts a la Memòria de Gestió 2013 (CD)

- 1. Dossier de premsa Font Roja 2013
- 2. Projecte de La Caixa 2013: *Hidrotecnias para el Control de la Erosión y Reforestación en el M.U.P. Sant Antoni (P.N. de la Font Roja)*
- 3. Memòria d'activitats 2013 CEMA Font Roja
- 4. Informe *Lymantria dispar* 2013